

**UCHWAŁA NR XLVIII/685/2014
RADY MIEJSKIEJ W KOSZALINIE**

z dnia 25 września 2014 r.

w sprawie uchwalenia Programu Usuwania Azbestu z Terenu Miasta Koszalina.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594, poz. 645 i poz. 1318, z 2014 r., poz. 379), Rada Miejska w Koszalinie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program Usuwania Azbestu z Terenu Miasta Koszalina, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXI/208/2008 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 20 marca 2008 r. w sprawie uchwalenia Programu Usuwania Azbestu z terenu Miasta Koszalina, zmieniana uchwałą Nr XVI/199/2011 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 24 listopada 2011 r., uchwałą Nr XXIV/365/2012 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 27 września 2012 r. oraz uchwałą Nr XXXIV/504/2013 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 27 czerwca 2013 r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Koszalina.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Koszalinie

Stefan Turowski

Załącznik do
Uchwały Nr XLVIII/685/2014
Rady Miejskiej w Koszalinie
z dnia 25 września 2014 r.

PROGRAM USUWANIA AZBESTU Z TERENU MIASTA KOSZALINA

Koszalin, 2014 r.

SPIS TREŚCI:

1.	WSTĘP	5
2.	CEL I ZADANIA PROGRAMU	5
3.	CHARAKTERYSTYKA MIASTA	6
4.	CHARAKTERYSTYKA I KLASYFIKACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	8
5.	WPŁYW AZBESTU NA ZDROWIE LUDZI I ŚRODOWISKO	11
6.	DIAGNOZA STANU I INFORMACJE NA TEMAT WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA KOSZALINA	12
7.	ZAŁOŻENIA I UWARUNKOWANIA REALIZACJI PROGRAMU	14
8.	MONITORING REALIZACJI PROGRAMU	15
9.	FINANSOWANIE USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	17
10.	PRZEPISY PRAWNE DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST I OBOWIĄZKI Z NICH WYNIKAJĄCE	18
11.	PODSUMOWANIE	24
	WYKAZ SKRÓTÓW	3
	SPIS TABEL	4
	SPIS ZAŁĄCZNIKÓW	4
	SPIS RYSUNKÓW	4
	BIBLIOGRAFIA	26

WYKAZ SKRÓTÓW

BOŚ S.A.	Bank Ochrony Środowiska Spółka Akcyjna
CIOP	Centralny Instytut Ochrony Pracy
<i>Informacja</i>	Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania
<i>Inwentaryzacja</i>	<i>Inwentaryzacja materiałów i wyrobów zawierających azbest na terenie miasta Koszalina (2014)</i>
KPUA	Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
<i>Ocena</i>	Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest
POKzA	Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”
<i>Program</i>	Program Usuwania Azbestu z Terenu Miasta Koszalina (2014)
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

SPIS TABEL

1. Rodzaje wyrobów zawierających azbest i ich zastosowanie.	8-9
2. Charakterystyka wyrobów zawierających azbest.	9
3. Ilość azbestu zinwentaryzowanego na terenie miasta Koszalina (2006)	12
4. Ilość azbestu zinwentaryzowanego na terenie miasta Koszalina (2014)	13
5. Stopień pilności usuwania wyrobów azbestowych zinwentaryzowanych na terenie miasta Koszalina	14
6. Wskaźniki monitorowania <i>Programu Usuwania Azbestu z Terenu Miasta Koszalina</i>	16

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

1. <i>Inwentaryzacja materiałów i wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta Koszalina (2014)</i>	27
---	----

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1. Podział Koszalina na osiedla	7
--------------------------------------	---

1. WSTĘP

Azbest jest minerałem włóknistym powszechnie występującym w przyrodzie. Dzięki swoim właściwościom takim jak odporność na działanie środowiska agresywnego chemicznie, odporność na korozję, wytrzymałość mechaniczną i niepalność znalazł bardzo szerokie zastosowanie – głównie jako wyrób budowlany w postaci pokryć dachowych i elewacyjnych oraz rur kanalizacyjnych. Znalazł on również zastosowanie w przemyśle hutniczym, pożarnictwie (do wyrobu kombinezonów ogniotrwałych) oraz motoryzacji (do wyrobu klocków i tarcz hamulcowych). Szczyt popularności stosowania azbestu przypadł na lata 70 i 80 XX wieku.

W Polsce azbest znalazł zastosowanie głównie jako materiał do produkcji płyt elewacyjnych i pokryć dachowych. W latach 70-tych ubiegłego wieku sprowadzano do kraju ok. 100 tys. ton azbestu rocznie. Szacuje się, że na dachach i fasadach budynków oraz w obiektach przemysłowych zamontowanych było 1.200 mln m² płyt azbestowych, z czego blisko 90 % stanowiły dachowe płyty faliste, zwane popularnie eternitem. W 1980 r. z płyt azbestowo-cementowych wykonanych było ok. 45 % pokryć dachowych i fasadowych. Po 15 latach udział tych płyt w nowobudowanych pokryciach dachowych, zmniejszył się o 30%.

Od roku 1997 na terenie Polski obowiązuje zakaz wprowadzania materiałów i wyrobów zawierających azbest, produkcji w/w wyrobów oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest, będący wynikiem:

- przyjęcia przez Sejm RP Rezolucji z dnia 19 czerwca 1997 roku w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki, w której Radę Ministrów zobowiązano do opracowania programu zmierzającego do wycofywania materiałów i wyrobów zawierających azbest, stosowanych na terytorium Polski,
- wprowadzenia ustawy z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest oraz przepisów wykonawczych do tej ustawy.

Rezultatem wprowadzenia regulacji zakazujących stosowania azbestu było przyjęcie w dniu 14 maja 2002 roku przez Radę Ministrów „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” (KPUA), zakładającego oczyszczenie kraju z azbestu do roku 2032. W roku 2009 w/w dokument został zaktualizowany opracowaniem pn. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” (POKzA). Zgodnie z uchwałą Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2009 roku w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu 2009-2032”, zmienioną uchwałą Nr 39/2010 z 15 marca 2010 roku, jednostki samorządu terytorialnego zostały zobligowane do opracowania programów usuwania wyrobów zawierających azbest.

Niniejszy „Program Usuwania Azbestu z Terenu Miasta Koszalina”, zwany dalej *Programem*, stanowi element realizacji harmonogramu stopniowego usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu kraju zapisanego w POKzA na szczeblu lokalnym – z obszaru miasta Koszalina. Powstał on w celu aktualizacji „Programu Usuwania Azbestu z Terenu Miasta Koszalina” przyjętego Uchwałą Nr XXI/208/2008 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 20 marca 2008 roku i zmienianego w latach, 2011, 2012 i 2013. *Program* jest w pełni spójny z zapisami zawartymi w POKzA i zawiera aktualne dane na temat występujących na terenie miasta wyrobów azbestowych.

2. CEL I ZADANIA PROGRAMU

Podstawowym celem „Programu Usuwania Azbestu z Terenu Miasta Koszalina” jest podobnie jak w jego poprzedniej wersji, stopniowa eliminacja wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta oraz ich bezpieczne unieszkodliwienie, zgodnie z przepisami prawa. Sukcesywna likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko, spełniająca wymogi ochrony środowiska, ograniczy negatywne skutki wpływu azbestu na zdrowie ludzi oraz na stan środowiska na terenie Miasta.

Cele *Programu* osiągnane będą poprzez realizację zadań finansowanych ze środków prywatnych i publicznych, w tym w miarę możliwości m.in. ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

Do zadań *Programu* należą:

- przedstawienie wpływu wyrobów zawierających azbest na zdrowie człowieka i środowiska przyrodnicze,
- podniesienie świadomości społecznej w zakresie szkodliwości wyrobów zawierających azbest,
- wskazanie i zapoznanie z obowiązującymi aktami prawnymi oraz wynikającymi z nich procedurami dotyczącymi postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

Docelowym założeniem *Programu* jest oczyszczenie obszaru miasta z wyrobów zawierających azbest do roku 2032.

Program dotyczący usuwania azbestu z terenu miasta Koszalina, wraz z inwentaryzacją wyrobów zawierających azbest jest niezbędnym dokumentem pozwalającym Gminie Miasto Koszalin na wnioskowanie o środki zewnętrzne na realizację zadań z zakresu usuwania azbestu. „Inwentaryzacja azbestu na terenie Miasta Koszalina”, zwana dalej *Inwentaryzacją* stanowiąca załącznik do *Programu* przyjmowanego w drodze Uchwały Rady Miejskiej w Koszalinie jest podstawą do uzyskania dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

3. CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Koszalin, miasto na prawach powiatu, położony jest w północno-zachodniej części Polski w województwie zachodniopomorskim. Miasto zajmuje obszar 98,34 km² i graniczy: od północy z gminą Mielno, od północno-zachodu z gminą Będzino, od wschodu z gminą Sianów, od południa z gminami Manowo i Świeszyno.

Koszalin zlokalizowany jest w dorzeczu rzeki Dzierżęcinki, w bezpośrednim sąsiedztwie jednego z największych jezior w Polsce – jeziora Jamno. Centrum miasta oddalone jest od Morza Bałtyckiego o około 11 km w układzie komunikacyjnym. W linii prostej odległość ta wynosi ok. 6 km.

Koszalin jest drugim, co do wielkości ośrodkiem gospodarczym i kulturalnym w województwie, który odgrywa dominującą rolę w rozwoju całego regionu. Miasto jest siedzibą wielu urzędów i instytucji o znaczeniu regionalnym. Koszalin stanowi również ważny ośrodek akademicki na Pomorzu Środkowym.

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski, przyjętego przez J. Kondrackiego, obszar Koszalina położony jest na Pobrzeżu Zachodniopomorskim, w makroregionie Pobrzeża Koszalińskiego, na styku mezoregionów Równiny Białogardzkiej i Równiny Słupskiej/Sławieńskiej, leżącej po wschodniej stronie Wzgórz Koszalińskich.

Krajobraz miasta został utworzony w wyniku działalności lądolodu. Koszalin leży na wysoczyźnie morenowej, gdzie najwyraźniejszymi elementami rzeźby są:

- położona we wschodniej części miasta, wyraźnie zaznaczona morena czołowa o kulminacji 136,21 m, leżąca od 50 do 100 m powyżej moreny dennej (Góra Krzyżanka – Góra Chełmska); wzniesienia porożcinane są wąwozami erozyjnymi często prowadzącymi wodę, występują na nich również niewielkie zagłębienia bezodpływowe wypełnione wodą lub podmokłe i zatorfione;
- obszar moreny dennej, na której usytuowana jest większość zabudowań Koszalina – teren równinny lub lekko falisty;
- dolina rzeki Dzierżęcinki przecinająca teren miasta w kierunku SE–NW (w dużej części jest tworem sztucznym i wykorzystuje średniowieczną fosę miejską oraz zagłębienia bezodpływowe, łączy teren miasta z jeziorem Jamno; w centrum miasta szerokość doliny dochodzi do 400 m);
- rozcięcia erozyjne występujące na stokach moreny czołowej oraz dochodzące do dolin rzeki Dzierżęcinki i Uniesty, a także przecinające krawędź wysoczyzny w północnej części miasta;
- obniżenie zajęte przez jezioro Lubiatowo, otoczone obszarami podmokłymi;

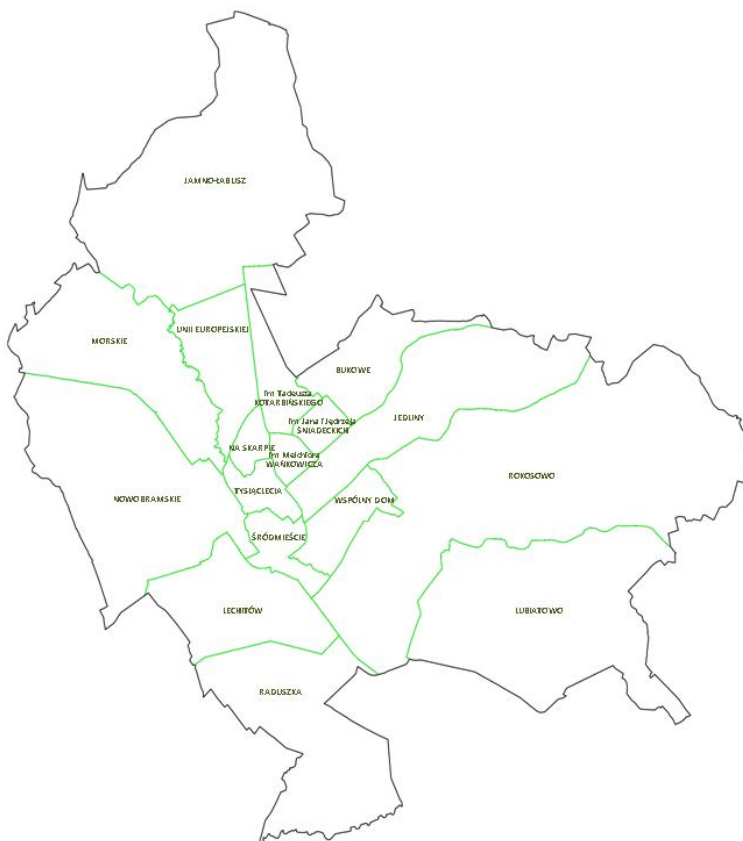
– niewielkie wzgórza kemowe na południu omawianego terenu.

Znaczną część obszaru Koszalina stanowią tereny zielone, zajmujące około 38 % ogólnej powierzchni miasta. W drzewostanie leśnym dominuje dąb i buk oraz sosna i świerk, zaś lasy olszowe o charakterze łągów i bory stanowią niewielki procent zasobów leśnych miasta.

Formami, które wzbogacają krajobraz Koszalina są parki miejskie. Największym parkiem jest podzielony naturalnie na dwie części Park im. Książąt Pomorskich o łącznej powierzchni ok. 10,40 ha. Pozostałymi parkami są: Park przy Amfiteatrze, Park im. T. Kościuszki, Park Dendrologiczny, Park Różany, Park na Rokosowie, Park Dostępny im. Władysława Turowskiego, o łącznej powierzchni ok. 28,7 ha.

Klimat obszaru Koszalina kształtują masy powietrza napływające z Atlantyku, których cechy ulegają modyfikacji za sprawą sąsiedztwa Bałtyku i deniwelacji terenu na granicy Pobrzeża Południowobałtyckiego i Pojezierza Pomorskiego. Najmniej opadów notuje się w lutym i marcu, a najwięcej w lipcu. Na terenie Koszalina przeważają wiatry wiejące z kierunków południowo-zachodnich, przy czym w miesiącach zimowych wieją wiatry zachodnie i południowo-zachodnie przynoszące odwilż, zaś na wiosnę wiatry północne i północno-wschodnie przynoszące pogodę dość suchą i silnie skonstrastowaną termicznie. W lecie przeważają chłodne wiatry zachodnie i północno-zachodnie, przynoszące wilgotne i deszczowe masy powietrza polarno-morskiego. Zima jest łagodna i krótka, a przeciętna temperatura powietrza jest ujemna tylko w styczniu i lutym. Wiosna jest relatywnie długa i chłodna. Również lato jest chłodniejsze niż w Polsce centralnej, lecz różnice te są mniejsze niż wiosną. Szczególnie charakterystyczna jest niewielka liczba dni gorących. Jesień jest długa i ciepła, znacznie cieplejsza od wiosny.

Miasto jest podzielone na siedemnaście osiedli: Bukowe, Jedliny, im. Tadeusza Kotarbińskiego, Lechitów, Lubiatowo, Morskie, Na Skarpie, Nowobramskie, Rokosowo, im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich, Śródmieście, Tysiąclecie, im. Melchiora Wańkowicza, Wspólny Dom, Unii Europejskiej, Raduszka i Jamno-Łabusz.

Rys. 1. Podział Koszalina na osiedla.

Według danych meldunkowych Urzędu Miejskiego w Koszalinie miasto zamieszkuje 103,5 tys. osób (stan na dzień 31.12.2013 r.)

4. CHARAKTERYSTYKA I KLASYFIKACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Azbest jest nazwą handlową naturalnie występujących, włóknistych minerałów krzemianowych, powstałych na drodze procesów metamorficznych. Charakterystyczną cechą morfologiczną minerałów azbestowych jest równoległa budowa włókien. Wyróżnia się dwie grupy minerałów azbestowych:

- serpentyny – należą do nich: antygoryt, lizardyt i chryzotyl,
- amfibole – w skład tej grupy wchodzi bardzo dużo minerałów, a ich główne formy włókniste to: amozyt, krokidolit, azbest antofyllitowy, tremolitowy i aktynolitowy.

Włókna azbestu pod względem chemicznym są uwodnionymi krzemianami magnezu, żelaza, wapnia i sodu: chryzotyl $Mg_6[(OH)_8Si_4O_{10}]$, krokidolit $Na_2(Mg,Fe)_3Al_2[(OH)Si_4O_{11}]_2$, amozyt $(Fe,Mg)_7[(OH)Si_4O_{11}]_2$, antofyllit $(Mg,Fe)_7[(OH)Si_4O_{11}]_2$, tremolit $Ca_2Mg_5[(OH)Si_4O_{11}]_2$, aktynolit $Ca_2(Mg,Fe)_5[(OH)Si_4O_{11}]_2$.

Klasyfikację wyrobów zawierających azbest przeprowadza się na podstawie trzech kryteriów: zawartość azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościowa wyrobu.

Wyroby zawierające azbest dzielimy na dwie klasy:

- Klasa I – wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m^3 definiowane jako „miękkie”, zawierające powyżej 20% (do 100%) azbestu. Są podatne na uszkodzenia mechaniczne, przez co uwalniają duże ilości włókien azbestowych do otoczenia. Głównie stosowane były w wyrobach tekstylnych w celach ochronnych oraz jako koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe, m.in. w sprzęcie AGD, płytki podłogowe PCV oraz materiały i wykładziny cierne.
- Klasa II – obejmuje wyroby o gęstości objętościowej powyżej 1000 kg/m^3 definiowane jako „twarde”. Zawierają poniżej 20% azbestu. Włókna są ze sobą mocno związane, więc w przypadku mechanicznego uszkodzenia emisja azbestu do otoczenia jest niewielka. Zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi stwarza obróbka tych wyrobów (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych. Najczęściej w Polsce stosowanymi wyrobami z tej klasy są płyty azbestowo-cementowe faliste i płyty azbestowo-cementowe typu „karo” stosowane jako pokrycia dachowe oraz płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym. W mniejszych ilościach produkowane i stosowane były rury azbestowo-cementowe służące do wykonywania instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych oraz w budownictwie jako przewody kominowe i zsypane.

Azbest znalazł szerokie zastosowanie w przemyśle dzięki swoim właściwościom, tj.:

- niepalność - temperatura topnienia chryzotyłu wynosi $1500-1550^\circ\text{C}$, amfiboli $930-1150^\circ\text{C}$.
- odporność na czynniki chemiczne (kwasy i zasady) – szczególnie w przypadku amfiboli,
- wysoka wytrzymałość mechaniczna,
- niskie przewodnictwo cieplne i elektryczne,
- łatwość łączenia się z innymi materiałami (cement, tworzywa sztuczne),
- dobre właściwości sorpcyjne.

Zastosowanie materiałów budowlanych zawierających azbest i kierunki wykorzystywania azbestu podano w tabelach poniżej.

Tabela nr 1. Rodzaje wyrobów zawierających azbest i ich zastosowanie.

Rodzaj wyrobu zawierającego azbest	Zastosowanie
Płyty azbestowo – cementowe faliste	Pokrycia dachowe
Płyty azbestowo – cementowe płaskie	Ściany osłonowe, działowe, okładziny zewnętrzne, osłony ścian i przewodów windowych, szybów wentylacyjnych i instalacyjnych, chłodnie kominowe i wentylatorowe

Płyty azbestowo – cementowe płaskie typu „karo”	Pokrycia dachowe, okładziny zewnętrzne
Płyty azbestowo – cementowe autoklawizowane płaskie „acekol”, „kolorys”	Okładziny zewnętrzne, osłony kanałów wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, ściany działowe
Płyty azbestowo – cementowe konstrukcyjne ogniochronne	Osłony ogniochronne i przeciwpożarowe w budynkach i obiektach przemysłowych, izolacja urządzeń grzewczych
Rury azbestowo – cementowe (ciśnieniowe i bezciśnieniowe)	Przewody wodociągowe i kanalizacyjne, rynny spustowe zsyków na śmieci, przewody kominowe
Otuliny azbestowo – cementowe	Izolacja urządzeń ciepłowniczych
Kształtki budowlane azbestowo – cementowe	Przewody wentylacyjne, podokienniki, osłony rurociągów ciepłowniczych, osłony kanałów spalinowych i wentylacyjnych
Masy azbestowe natryskowe	Izolacja ogniochronna konstrukcji stalowych, przegród budowlanych, izolacja akustyczna obiektów użyteczności publicznej

Źródło: www.ciop.pl

Tabela nr 2. Charakterystyka wyrobów zawierających azbest.

Rodzaje wyrobów	Wyroby	Udział % azbestu w wyrobie	Zastosowanie	Przesłanki stosowania wyrobu
Wyroby azbestowo - cementowe	Płyty dekarские, rury ciśnieniowe, płyty okładzinowe i elewacyjne	5-30 %	Pokrycie dachowe, elewacje, wodociągi i kanalizacje	Ogniotrwałość, odporność na korozję i gnienie, wytrzymałość mechanicznie, lekkie, trwałe, nie wymagają konserwacji
Wyroby izolacyjne	Wata, włóknina, sznury, tkanina termoizolacyjna, taśmy	75-100%	Izolacje kotłów parowych, silników, rurociągów, wymienników ciepła, zbiorników, ubrania i tkaniny termoizolacyjne	Odporne na wysoką temperaturę, trwałe
Wyroby uszczelniające	Tektura, płyty azbestowo-kauczukowe, szczeliwa plecione	75-100%	Uszczelnienia narażone na wysoką temperaturę, wodę i parę, kwasy i zasady, oleje, gazy spalinowe	Odporność na wysokie temperatury, wytrzymałość na ściskanie, dobra elastyczność, odporność chemiczna
Wyroby cierne	Okładziny cierne, klocki hamulcowe	30 %	Elementy napędów	Chroni elementy przed przegrzaniem
Wyroby hydroizolacyjne	Lepiki asfaltowe, kity uszczelniające, zaprawy gruntujące, papa dachowa, płytki podłogowe	20-40 %	Materiały stosowane w budownictwie	
Inne	Materiał filtracyjny w przemyśle piwowarskim i w farmacji, wypełniacz lakierów i izolacji przewodów grzewczych, produkcja masek przeciwgazowych		Stosowany w różnych gałęziach przemysłu	

Źródło: www.ciop.pl

Wyroby azbestowe szczególnie powszechnie wykorzystywano w kilku dziedzinach gospodarki:

Budownictwo

Azbest stosowano w wyrobach budowlanych powszechnego użycia: eternit, czyli płyty dachowe faliste azbestowo-cementowe o zawartości 10-13% azbestu, płyty prasowane - płaskie o zbliżonej zawartości azbestu, płyty KARO - dachowe pokrycia lub elewacje, rury azbestowo-cementowe wysokociśnieniowe, kanalizacyjne, stosowane także jako przewody wentylacyjne i dymowo-spalinowe (zawartość azbestu ok. 22%), kształtki azbestowo-cementowe oraz elementy wielkowymiarowe, stosowane w budownictwie ogólnym i przemysłowym (płyty azbestowo-cementowe płaskie wykorzystywane w lekkich przegrodach ścian warstwowych i wbudowane w płyty warstwowe prefabrykowane - PW3/A, PŻ/3W i PŻ 3/A/S). Azbest mógł być stosowany wszędzie tam, gdzie potrzebna była podwyższona odporność ogniowa i zabezpieczenia ogniochronne elementów narażonych lub potencjalnie narażonych na wysoką temperaturę (klapy przeciwpożarowe, ciągi telekomunikacyjne, tablice rozdzielcze elektryczne, węzły ciepłownicze, obudowa klatek schodowych, przejścia kabli elektrycznych, przewodów ciepłowniczych i wentylacyjnych między stropami, zabezpieczenia elementów stropowych i ściennych strychów, piwnic, dróg ewakuacyjnych, konstrukcji stalowych). Azbest stosowano także w tkaninach wygłuszających hałas. Były one indywidualnie dobierane do obiektów, z uwzględnieniem wymagań przeciwpożarowych.

Energetyka

Azbest stosowano w elektrociepłowniach i elektrowniach, w obmurzach kotłów (jako izolacje termiczne w formie sznurów i tektur na uszczelnieniach dylatacji podgrzewaczy powietrza), a także w uszczelnieniach urządzeń poddawanych wysokiej temperaturze, w zaworach, wymiennikach ciepła, w izolacjach tras ciepłowniczych (jako płaszcze azbestowo-cementowe lub azbestowo-gipsowe). Wyroby zawierające azbest umiejscawiane były w: kominach o dużej wysokości (dylatacje wypełnione sznurem azbestowym), chłodniach kominowych (płyty azbestowo-cementowe w zraszalnikach i obudowie wewnętrznej chłodni), chłodniach wentylatorowych (w obudowie wewnętrznej chłodni), rurach odprowadzających parę, zraszalnikach itp. (w formie izolacji cieplnej ze sznura azbestowego).

Transport

Azbest stosowano przy termoizolacji elektrycznych urządzeń grzewczych w elektrowozach, wagonach (maty azbestowe w grzejnikach i tablicach rozdzielczych, elektrycznych), w termoizolacji silników pojazdów mechanicznych, w uszczelnkach, elementach kolektorów wydechowych oraz elementach ciernych – sprzęgłach i hamulcach. Powszechnie stosowano azbest w kolejnictwie oraz w statkach, szczególnie w miejscach narażonych na ogień, wymagających zwiększonej odporności na wysoką temperaturę.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. – w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. 2001, Nr 112, poz. 1206) odpady zawierające azbest klasyfikowane są jako odpady niebezpieczne o kodach:

- 06 07 01* - odpady azbestowe z elektrolizy,
- 06 13 04* - odpady z przetwarzania azbestu,
- 10 11 81* - odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła),
- 10 13 09* - odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo - azbestowych,
- 15 01 11* - opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi,
- 16 01 11* - okładziny hamulcowe zawierające azbest,
- 16 02 12* - zużyte urządzenia zawierające azbest,
- 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest,
- 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

Na coraz szerszą skalę wprowadzane są sztuczne włókna mineralne jako zamienniki azbestu. Wyroby oferowane są w postaci luźnej, jak również w postaci mat, płyt, taśm, sznurów, szczeliw, tektury i papieru. Charakteryzują się one dobrymi właściwościami izolacyjnymi (termicznymi, elektrycznymi

i akustycznymi) oraz odpornością na czynniki chemiczne. Dostępne zamienniki azbestu to: erionit, wollastonit, attapulgit i sepiolit.

5. WPŁYW AZBESTU NA ZDROWIE LUDZI I ŚRODOWISKO

W drugiej połowie dwudziestego wieku zaczęto zwracać uwagę na szkodliwość azbestu. Badania naukowe udowodniły, że azbest może powodować pylicę azbestową (azbestozę) i międzybłoniaka płucnej. Szkodliwy wpływ azbestu na zdrowie ludzkie wiąże się z rozmiarem włókien, z których najbardziej niebezpieczne są te o długości powyżej 5 mikrometrów i średnicy mniejszej od 3 mikrometrów oraz stosunku długości do średnicy wynoszącym 3:1. Pierwsze całkowite zakazy stosowania azbestu pojawiły się na świecie w latach 80-tych. W Polsce zakaz wprowadzania azbestu i wyrobów zawierających azbest, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest obowiązuje od roku 1997.

Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Azbest nie poddawany procesom powodującym powstawanie pyłu i zabezpieczony w sposób uniemożliwiający uwalnianie się włókien do powietrza nie stanowi zagrożenia dla zdrowia ludzkiego.

Azbest został umieszczony w wykazie opracowanym przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej jako substancja niebezpieczna o działaniu rakotwórczym na człowieka. Udowodniono bowiem, że substancja ta stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia w następstwie długotrwałego narażenia dróg oddechowych na wdychanie jej włókien. Największe zagrożenie stanowią tzw. włókna respirabilne, czyli takie, które mogą występować w postaci trwałego aerozolu w powietrzu i przedostają się z wdychanym powietrzem do organizmu. Są one dłuższe od 5 mikrometrów i mają grubość nie większą niż 3 mikrometry. Włókna te wdychane do pęcherzyków płucnych, nie mogą być wydalone. Ich szkodliwe działanie ujawniać się może po wielu latach w postaci następujących schorzeń:

- pylica azbestowa (azbestoza);
- międzybłoniak płucnej;
- rak płuc.

Azbest jest wyrobem twardym, nieuszkodzony nie stwarza zagrożenia dla zdrowia ludzi związanego z emisją włókien do powietrza. Problem szkodliwości takich wyrobów zaczyna istnieć z chwilą pojawienia się jakichkolwiek ich uszkodzeń. Destrukcja płyt może być powierzchniowa jak również obejmować głębsze partie materiału z azbestem i być wynikiem oddziaływania czynników atmosferycznych oraz ingerencji człowieka. Na naruszenie i niszczenie struktury płyt (głównie powierzchniowej) duży wpływ mają warunki klimatyczne oraz zanieczyszczenia chemiczne powietrza atmosferycznego. W wyniku przemarzania płyt w okresie zimowym i silnego nagrzewania płyt w okresie letnim, połączonego z okresowymi szokami termicznymi spowodowanymi opadami deszczu dochodzi do erozji płyt, tworzenia się na powierzchni wżerów, odpryskiwania warstw materiału zawierającego azbest i w mniejszym stopniu pęknięcia płyt na całej grubości. Zjawisko to przyspieszane jest dodatkowo przez kwaśne deszcze występujące głównie na terenach przemysłowych. W wyniku oddziaływania tych czynników dochodzi do kruszenia materiału, osłabienia więzi włókien z matrycą i w efekcie końcowym do emisji włókien azbestu do powietrza. Płyty takie cechują się nierówną powierzchnią i łatwym odspajaniem kolejnych warstw materiału, nawet pod wpływem niezbyt silnych oddziaływań mechanicznych. Drugim rodzajem uszkodzeń płyt dachowych i elewacyjnych są ich pęknięcia, odłamania naroży, wykruszenia krawędzi, dziury. Uszkodzenia te powstają na skutek oddziaływania czynników mechanicznych, takich jak np. uderzenia twardymi przedmiotami lub odłamania. Również błędy w montażu płyt mogą być przyczyną powstawania uszkodzeń np. przybijanie ich gwoździami bez uprzedniego wywiercenia otworów w płycie, brak odstępów dylatacyjnych. Powoduje to destrukcję materiału z azbestem (pęknięcia). Efektem uszkodzeń jest odrywanie elementów płyt, które zalegają wokół obiektów i stanowią poważne źródła emisji włókien azbestowych do otoczenia, będącej wynikiem rozkruszania fragmentów płyt np. przez bawiące się nimi dzieci lub przejeżdżające pojazdy.

Usuwanie z dachów i elewacji wyrobów zawierających azbest przez przypadkowe i nieprofesjonalne firmy, zwiększa zagrożenie pyłem azbestowym dla mieszkańców miasta.

Wśród sposobów eliminacji zagrożeń, które przewiduje się dla budynków z wyrobami azbestowymi, wyróżnia się następujące kierunki działań:

1. Całkowite usunięcie wyrobów, stanowiące rozwiązanie kosztowne. Wymaga ono specjalistycznych narzędzi, stwarza nowe problemy - wytworzenie „niebezpiecznych odpadów,, oraz powoduje okresowo wzrost pyłów z azbestu w otoczeniu, których minimalizacja wymaga kosztownej techniki. Jednoczesne usuwanie wyrobów zawierających azbest nie powinno być wyborem stosowanym jako rozwiązanie ogólne dla wszystkich sytuacji (ze względów ekonomicznych, także ze względu na ograniczone możliwości składowania i zagospodarowania odpadów). Polecane zatem, jest rozłożenie usuwania azbestu w czasie.
2. Pomalowanie lub impregnowanie wyrobów z azbestem mające zastosowanie wyłącznie do wyrobów bezwzględnie dobrej kondycji technicznej. Polecane może być np. dla tych wyrobów, których powierzchnia jest czysta lub może być odczyszczona i może przyjąć powłokę ochronną. Metodą tą mogą być objęte wyroby azbestowo - cementowe, będące w dobrym stanie technicznym, w obiektach, które nie wymagają termomodernizacji. Opisane postępowanie jest rozwiązaniem jedynie tymczasowym, które nie wymaga kosztownych technik, jednocześnie przesuwa on problem azbestu w czasie, a nie rozwiązuje go całkowicie, gdyż wyrób azbestowy pozostaje w budynku, zobowiązując właściciela do okresowych ocen tego wyrobu;
3. Stosowanie barier płytowych ze ścianek działowych oddzielających hermetycznie wyroby z azbestem od otoczenia. Rozwiązanie to podobnie jak poprzednie jest doraźnym zmniejszeniem zagrożeń, przesuwa ono problem w czasie, umożliwiając eksploatację obiektu bez kosztownych prac specjalistycznych polegających na usuwaniu azbestu. Ma ono zastosowanie w obiektach przemysłowych. W Polsce na ogół nie jest ono popularne.

6. DIAGNOZA STANU I INFORMACJE NT. WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA KOSZALINA

Pierwsza inwentaryzacja materiałów i wyrobów zawierających azbest na terenie miasta Koszalina została przeprowadzona w 2006 roku. Zestawienie danych uzyskanych w wyniku w/w inwentaryzacji zamieszczono w „Programie Usuwania Azbestu z terenu Miasta Koszalina” przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej nr XXI/208/2008 z dnia 20 marca 2008 roku.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie danych z w/w inwentaryzacji wraz z bilansem masowym.

Tabela nr 3. Ilość azbestu zinwentaryzowanego na terenie miasta Koszalina (2006 r.)

Obiekty zinwentaryzowane z wyrobami zawierającym azbest	Powierzchnia płyt azbestowo-cementowych (m ²)	Masa płyt azbestowo-cementowych (Mg)
Obiekty należące do instytucji i jednostek organizacyjnych razem:	46445,45	510,9
Obiekty należące do osób prywatnych razem:	24509,10	269,6
Obiekty z wyrobami zawierającymi azbest razem:	70954,55	780,5

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Koszalinie, 2006 r.

Inwentaryzacja materiałów i wyrobów zawierających azbest, stanowiąca załącznik do „Programu Usuwania Azbestu z Terenu Miasta Koszalina” w latach kolejnych, wymagała uzupełnienia

skutkującego zmianami w latach 2011, 2012 i 2013 w/w uchwały w sprawie uchwalenia „Programu Usuwania Azbestu z Terenu Miasta Koszalina”.

Na potrzeby niniejszego *Programu Usuwania Azbestu z Terenu Miasta Koszalina* dokonano kompleksowej aktualizacji w/w inwentaryzacji, której efektem jest „*Inwentaryzacja materiałów i wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta Koszalina*” zwana dalej *Inwentaryzacją*, przedstawiona w załączniku niniejszego dokumentu.

Poniżej przedstawiono wyniki *Inwentaryzacji* wg stanu na dzień 31.07.2014 roku.

Tabela nr 4. Ilość azbestu zinwentaryzowanego na terenie miasta Koszalina (2014 r.)

Obiekty zinwentaryzowane z wyrobami zawierającymi azbest	Powierzchnia płyt azbestowo-cementowych (m ²)	Masa płyt azbestowo-cementowych (Mg)	Masa usuniętych wyrobów zawierających azbest (Mg)	Masa wyrobów zawierających azbest pozostałych do usunięcia (Mg)
Obiekty należące do instytucji i jednostek organizacyjnych razem:	74738,33	1095,510	363,204	732,306
Obiekty należące do osób prywatnych razem:	45280,81	563,469	226,097	337,372
Obiekty z wyrobami zawierającymi azbest razem:	120019,14	1658,979	589,301	1069,678

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Koszalinie, 2014r., danych z Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Koszalinie, zgłoszeń indywidualnych właścicieli nieruchomości.

Na terenie miasta Koszalina pozostało jeszcze do usunięcia 1069,678 Mg azbestu. Występuje on głównie w formie płyt azbestowo-cementowych (eternit falisty i płaski) pokrywających dachy oraz elewacje budynków mieszkalnych, obiektów gospodarczych należących zarówno do jednostek organizacyjnych i instytucji, jak również osób prywatnych. Ilość tych wyrobów będzie sukcesywnie malała w związku z ich stopniowym usuwaniem do roku 2032, w którym winno nastąpić całkowite oczyszczenie terenu kraju, a tym samym Miasta, z w/w wyrobów.

Zinwentaryzowane wyroby zawierające azbest zakwalifikowano do trzech grup pilności usunięcia, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2004 r., Nr 7, poz. 649, zmienione Dz.U. z 2010 r., Nr 162 poz. 1089):

- I grupa pilności
wyrób posiada duże uszkodzenia, mocną strukturę włókien, lecz bez albo z niewystarczającą powłoką farby zewnętrznej; albo rozluźnioną strukturę włókien, lub duże uszkodzenia i rozluźnioną strukturę włókien; wyrób posiada małe uszkodzenia, mocną strukturę włókien, lecz bez albo z niewystarczającą powłoką farby zewnętrznej lub brak uszkodzeń i rozluźniona struktura włókien;
- II grupa pilności
stwierdzenie dobrego stanu wyrobu czyli wyrób charakteryzuje brak uszkodzeń, mocna struktura włókien, lecz bez albo z niewystarczającą powłoką farby zewnętrznej;
- III grupa pilności
stwierdzenie bardzo dobrego stanu wyrobu czyli brak uszkodzeń i pomalowana oraz nieuszkodzona powłoka zewnętrzna.

Tabela nr 5. Stopień pilności usuwania wyrobów azbestowych pozostałych do usunięcia z terenu miasta Koszalina

Stopień pilności	Masa [Mg]	Udział* [%]
I stopień pilności >65 punktów	600,089	56,1
II stopień pilności 40-60 punktów	416,105	38,9
III stopień pilności <35 punktów	53,484	5,0
Razem:	1069,678	100

*założenia szacunkowe

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Inwentaryzacji wg stanu na dzień 31.05.2014 r.

Na terenie miasta Koszalina przede wszystkim w wyniku prowadzenia prac rozbiórkowych lub remontowych budynków mieszkalnych i gospodarczych, tj. przy wymianie pokryć dachowych i elewacji z płyt azbestowo – cementowych, powstają odpady zawierające azbest.

Odpady zawierające azbest są unieszkodliwiane poprzez składowanie, stanowiące sposób postępowania zgodny z obecnymi wymaganiami prawnymi w zakresie ochrony środowiska.

7. ZAŁOŻENIA I UWARUNKOWANIA REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja „Programu Usuwania Azbestu z Terenu Miasta Koszalina” stanowi proces długofalowy trwający do roku 2032, ograniczony możliwościami finansowymi zarówno samorządu jak i właścicieli nieruchomości, na których znajduje się azbest.

Program będzie realizowany zgodnie z przyjętymi celami w następujących obszarach:

1. Aktualizacja bazy danych o lokalizacji i ilości istniejących wyrobów zawierających azbest

Podstawę dla opracowania Programu stanowi „Inwentaryzacja materiałów i wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta Koszalina”, podlegająca bieżącej weryfikacji.

2. Działania edukacyjne w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania

Działania edukacyjne realizowane będą poprzez:

- stronę internetową Urzędu Miejskiego w Koszalinie (www.bip.koszalin.pl), na której utworzona została „zakładka tematyczna”, prezentująca na bieżąco:
  - informacje o aktach prawnych dotyczących obowiązków w zakresie postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz regulujących sposób bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania,
  - informacje o zagrożeniu, jakie niesie za sobą azbest,
  - informacje o działaniach podejmowanych w celu usunięcia wyrobów zawierających azbest,
  - wzory wniosków o dofinansowanie usunięcia i unieszkodliwiania elementów i materiałów zawierających azbest,
- treści umieszczone w w/w zakładce tematycznej podlegać będą bieżącej aktualizacji;
- broszury informacyjne, ulotki i inne materiały informacyjne;
- udzielanie informacji osobom zainteresowanym w siedzibie Urzędu Miejskiego w Koszalinie.

3. Mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy finansowej i działania edukacyjne

Działanie realizowane będzie poprzez:

- działania edukacyjne w zakresie szkodliwości azbestu i konieczności unieszkodliwiania wyrobów azbestowych,

- podejmowanie działań mających na celu pozyskanie dofinansowania na realizację zadań polegających na usunięciu azbestu z terenu miasta Koszalina, w tym: jego demontażu, załadunku na terenie nieruchomości, transportu i unieszkodliwiania,
- bieżącą aktualizację informacji na temat realizacji *Programu* w „zakładce tematycznej” strony internetowej Urzędu Miejskiego w Koszalinie,
- udzielanie osobom zainteresowanym informacji na temat *Programu* i jego realizacji.

4. Udzielanie pomocy finansowej w usuwaniu materiałów i wyrobów zawierających azbest

Wsparcie finansowe zadania polegającego na usuwaniu materiałów i wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości realizowane będzie w ramach posiadanych możliwości finansowych i prawnych. Miasto będzie podejmowało starania w celu pozyskiwania funduszy ze źródeł zewnętrznych, w tym m.in. z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W miarę możliwości prowadzone będą również działania mające na celu pozyskanie funduszy Unii Europejskiej.

W przypadku pozyskania środków finansowych Miasto zrealizuje działania polegające na demontażu, transporcie i unieszkodliwianiu materiałów i wyrobów zawierających azbest, tj.: rozbiórcze pokrycia dachowego, demontażu elewacji, załadunku na terenie nieruchomości odpadów zawierających azbest ich transportu i unieszkodliwieniu na składowisku odpadów.

Wszystkie czynności związane z demontażem, załadunkiem, transportem i unieszkodliwieniem prowadzone będą przez firmy posiadające odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia.

Pozyskanie zewnętrznych środków finansowych na realizację *Programu* przyczyni się do przyspieszenia procesu usuwania azbestu z terenu miasta.

5. Pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania na wymianę pokryć dachowych i elewacji

W miarę możliwości Miasto udzieli osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym, przedsiębiorcom, jednostkom użyteczności publicznej i innym osobom zainteresowanym pomocy w poszukiwaniu źródeł finansowania w postaci dotacji, kredytów i pożyczek preferencyjnych, na usunięcie i wymianę lub samą wymianę elementów zawierających azbest. Pozyskane informacje będą przekazywane osobom zainteresowanym w ramach działań informacyjnych Urzędu Miejskiego w Koszalinie.

6. Eliminacja powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest

Działanie realizowane będzie poprzez:

- działania informacyjno – edukacyjne na temat m.in. postępowania z odpadami azbestowymi,
- bieżący monitoring występowania „dzikich wysypisk” i likwidacja „dzikich wysypisk” w przypadku stwierdzenia ich występowania.

7. Bieżący monitoring realizacji *Programu*

Elementem zarządzania *Programem* jest jego systematyczne monitorowanie. W ramach działań monitoringowych prowadzona będzie bieżąca weryfikacja ilości wyrobów zawierających azbest występujących na terenie Miasta, pozwalająca na ocenę realizacji *Programu* w kolejnych latach w oparciu o dane ilości usuniętych i unieszkodliwionych w danym roku odpadów zawierających azbest oraz ilości wyrobów azbestowych pozostających jeszcze do usunięcia.

8. Okresowa weryfikacja i aktualizacja *Programu*

Realizacja *Programu* na przestrzeni okresu 2014-2032 stanowi proces długofalowy, wymagający aktualizacji dokumentu celem jego dostosowania do zmieniających się warunków prawnych, finansowych i możliwości realizacyjnych.

8. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

Interdyscyplinarność „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” powoduje konieczność koordynacji wszystkich jednostek i instytucji przedmiotowo odpowiedzialnych za

realizację poszczególnych zadań z POKZA lub pośrednio biorących udział w ich realizacji. W/w zadania POKZA będą realizowane na trzech poziomach:

- centralnym – Rada Ministrów, minister właściwy do spraw gospodarki i w strukturze ministerstwa Główny Koordynator POKZA,
- wojewódzkim – marszałek, samorząd województwa,
- lokalnym – samorząd powiatowy, samorząd gminny.

Niezbędnym elementem skutecznego zarządzania POKZA na poziomie lokalnym – miasta Koszalina - jest współdziałanie poszczególnych jednostek i instytucji odpowiedzialnych za realizację zadań określonych w POKZA oraz podejmowanie inicjatyw w jego wdrażaniu oraz monitoring i kontrola stopnia jego realizacji.

Według POKZA do zadań szczebla lokalnego (samorządu gminnego) należy:

- współpraca z lokalnymi mediami celem rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest,
- przygotowanie wykazów obiektów zawierających azbest oraz rejonów występującego narażenia na ekspozycję azbestu.

Monitoring realizacji *Programu* będzie uwzględniać cykliczne działania mające na celu określenie zmian ilości wyrobów zawierających azbest na terenie miasta Koszalina. Zmiany ilości wyrobów zawierających azbest będą wynikać z obowiązku właścicieli, zarządców i użytkowników przedkładania corocznych informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania. W oparciu o prowadzony monitoring, dokonywana będzie aktualizacja *Programu*. Raport z realizacji *Programu*, przedstawiany corocznie na stronie internetowej www.bip.koszalin.pl, będzie wykonany przy uwzględnieniu podanych w tabeli poniżej wskaźników monitorowania. W oparciu o analizę wskaźników grupy A i grupy B będzie możliwa ocena efektywności realizacji *Programu*. Lista wskaźników podanych w tabeli poniżej może ulec rozszerzeniu.

Tabela nr 6. Wskaźniki monitorowania „Programu Usuwania Azbestu z Terenu Miasta Koszalina”

Lp.	Wskaźnik	j.m.
A. Wskaźniki efektywności realizacji Programu		
1.	Ilość usuniętych i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest	Mg/rok
2.	Stopień usunięcia azbestu (procentowa ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest w stosunku do ilości zinwentaryzowanej w 2014 r.)	%
3.	Stopień wykorzystania środków finansowych zaplanowanych na realizację <i>Programu</i> w danym roku	%
4.	Nakłady finansowe poniesione na usunięcie wyrobów zawierających azbest	zł/rok, opis
5.	Liczba „dzikich wysypisk” odpadów zawierających azbest	szt.
6.	Powierzchnia „dzikich wysypisk” odpadów zawierających azbest	ha
7.	Nakłady finansowe poniesione na likwidację „dzikich wysypisk” zawierających azbest	zł/rok
B. Wskaźniki świadomości społecznej		
1.	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz realizacji <i>Programu</i>	opis
2.	Liczba zgłoszeń pism i wniosków dotyczących azbestu, w tym liczba wniosków o dofinansowanie zadania polegającego na usuwaniu azbestu	szt., opis
3.	Liczba i zakres działań kampanii edukacyjno – informacyjnych	szt., opis

Ważnym elementem *Programu*, w tym narzędziem monitoringu, będzie ogólnopolska Baza Azbestowa - system gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest – www.bazaazbestowa.pl.

9. FINANSOWANIE USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Jednym z głównych założeń *Programu* jest wspieranie pozyskiwania środków zewnętrznych na działania zmierzające do oczyszczania terenu Koszalina z wyrobów zawierających azbest. Konieczność poniesienia przez właścicieli nieruchomości, na których znajduje się azbest, wysokich kosztów jego usunięcia i wymiany, często jest czynnikiem uniemożliwiającym realizację tego zadania bez dofinansowania ze źródeł zewnętrznych. Sytuacja taka powoduje nasilanie się nielegalnych praktyk przy usuwaniu azbestu lub brak zainteresowania wymianą szkodliwych wyrobów. Konieczne jest więc, podejmowanie działań mających na celu udzielanie wsparcia finansowego dla inicjatyw związanych z likwidacją azbestu, a także z monitoringiem zanieczyszczenia środowiska azbestem. Przeznaczone środki publiczne na wspieranie właścicieli nieruchomości, na których znajduje się azbest, w działaniach służących jego usunięciu są często niewystarczające z uwagi na związaną z tym zadaniem konieczność sfinansowania przez właściciela danego obiektu kosztownego elementu zastępującego azbest.

Istotne znaczenie ma aktywna działalność samorządu w pozyskiwaniu funduszy na usuwanie azbestu umożliwiających osobom zainteresowanym bezkosztowe usunięcie azbestu.

Obecnie istnieje możliwość uzyskania pomocy finansowej ze źródeł zewnętrznych, takich jak:

- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW), we współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW),
- Banki (kredyty preferencyjne).

Szczegółowy opis obecnych zasad dofinansowania przedstawia się następująco:

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie (WFOŚiGW)

ul. Solskiego 3, 71-323 Szczecin,

Biuro w Koszalinie, ul. Kościuszki 33, 75-415 Koszalin.

WFOŚiGW dzięki zawartej umowie z NFOŚiGW o udostępnienie środków na przedsięwzięcia zgodne z gminnymi programami usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w zakresie demontażu, pakowania, transportu i unieszkodliwiania azbestu oferuje samorządom dofinansowanie realizacji w/w zadań.

Warunkiem pozyskania środków jest:

- posiadanie przez gminę inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest,
- posiadanie programu usuwania wyrobów zawierających azbest,
- złożenie karty informacyjnej zadania.

Koszt kwalifikowany dla zadań z zakresu usuwania wyrobów zawierających azbest wylicza się w oparciu o wszystkie wymienione niżej warunki (zgodnie z dokumentem pn. „Regulamin naboru wniosków na udzielanie dotacji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie na zadania z zakresu usuwania azbestu AZBEST/2014”:

1. koszt jednostkowy łącznie dla demontażu, transportu i unieszkodliwiania nie może przekroczyć kwoty 800 zł/Mg,
2. koszt jednostkowy dla transportu i unieszkodliwiania (bez demontażu) nie może przekroczyć kwoty 500 zł/Mg,
3. 1 m² płyty azbestowo-cementowej waży 18 kg.

Bank Ochrony Środowiska S.A.,

Placówka w Koszalinie (BOŚ S.A.), ul. Zwycięstwa 42, 75-021 Koszalin

BOŚ S.A. to uniwersalny bank komercyjny specjalizujący się w finansowaniu przedsięwzięć proekologicznych. BOŚ S.A. współpracuje z polskimi i zagranicznymi instytucjami finansowymi, w tym funduszami i fundacjami działającymi na rzecz ochrony środowiska. Dzięki temu oferuje szeroką gamę kredytów. Przedmiotem kredytowania mogą być następujące roboty i zakupy wraz z montażem:

- 1) demontaż pokrycia lub wyrobów zawierających azbest,
- 2) transport i unieszkodliwianie zdemontowanych elementów zawierających azbest,
- 3) zakup i montaż nowych pokryć dachu i/lub elewacji.

Sposób realizacji *Programu* w zakresie uzyskiwania zewnętrznych środków finansowych, wysokość wsparcia, wymagane dokumenty niezbędne do pozyskania wsparcia finansowego na zadania związane z usunięciem azbestu z posesji lub obiektu będą ustalane w drodze zarządzenia Prezydenta Miasta Koszalina.

10. PRZEPISY PRAWNE DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST I OBOWIĄZKI Z NICH WYNIKAJĄCE

Ustawodawca wprowadził szereg aktów prawnych regulujących kwestię związaną z postępowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest, w tym postępowaniem z odpadami azbestowymi:

1. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2004 r., Nr 3, poz. 20 ze zm.),
2. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. z 2013 r., poz. 1409 ze zm.),
3. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2013 r. poz. 21 ze zm.),
4. Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz.U. z 2011 r., Nr 227, poz. 1367 ze zm.),
5. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz.U. z 2003 r., Nr 120, poz. 1126),
6. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2004 r., Nr 71, poz. 649, zmienione Dz.U. z 2010 r., Nr 162 poz. 1089),
7. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz.U. z 2005 r., Nr 216, poz. 1824),
8. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 września 2005 r. w sprawie leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbestie (Dz.U. z 2005 r., Nr 189, poz.1603),
9. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególnie zagrożenie dla środowiska (Dz.U. z 2009 r., Nr 124, poz. 1033, zmienione Dz.U. z 2013 r., poz. 24),
10. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez marszałka województwa rejestru wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2013 r., poz. 25)
11. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. z 2002 r., Nr 217, poz. 1833 zmienione Dz.U. z 2011, Nr 274, poz.1621),
12. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2010 r., Nr 16, poz. 87),
13. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz.U. z 2011 r., Nr 8, poz. 31).

Uzupełnieniem w/w aktów prawnych jest „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” przyjęty przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 lipca 2009 roku oraz lokalne programy usuwania azbestu.

Zgodnie z ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy o zakazie stosowania wyrobów

zawierających azbest (Dz.U. z 2005 r., Nr 10, poz. 72) zakazuje się:

- wprowadzania na polski obszar celny azbestu oraz wyrobów zawierających azbest;
- produkcji wyrobów zawierających azbest;
- obrotu azbestem i wyrobami azbestowymi;

z wyjątkiem azbestu i wyrobów azbestowych stosowanych do celów specjalnych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami użytkowanie wyrobów zawierających azbest dopuszczone jest do 31 grudnia 2032 roku. Ustawodawca narzuca jednak pewne obowiązki na właścicieli nieruchomości, a także na powiaty i gminy. Dotyczą one postępowania z wyrobami i odpadami azbestowymi. Szczegółową procedurą obwarowane są warunki prac przy demontażu wyrobów zawierających azbest.

Warunkiem koniecznym prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest jest przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów na terenie gminy.

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości oraz obowiązki gmin wynikające z ustaw i rozporządzeń:

1. Ocena stanu technicznego wyrobów zawierających azbest

Na podstawie § 4 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2004 r., Nr 71, poz. 649, ze zm.) właściciele, zarządcy, użytkownicy nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego lub innego miejsca zawierającego azbest mają obowiązek dokonywania kontroli stanu tych wyrobów i oceny możliwości ich dalszego bezpiecznego użytkowania w terminach wynikających ze sporządzenia, w ramach w/w kontroli, „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” zwanej dalej *Oceną*.

Ocena może kwalifikować dany wyrób do jego usunięcia i zastąpienia bezpiecznym zamiennikiem (sztuczne włókna mineralne) lub jego zabezpieczenia, poprzez szczelną zabudowę lub pokrycie azbestu szczelną powłoką. Do sfinansowania wymienionych działań zobowiązany jest właściciel obiektu.

Wzór „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” określony w załączniku nr 1 do w/w rozporządzenia przedstawiono poniżej.

**OCENA
STANU I MOŻLIWOŚCI BEZPIECZNEGO UŻYTKOWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST**

Nazwa miejsca/obektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

.....

Adres miejsca/obektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

.....

Rodzaj zabudowy¹⁾:

.....

Numer działki ewidencyjnej²⁾:

.....

Numer obrębu ewidencyjnego²⁾:

.....

Nazwa, rodzaj wyrobu³⁾:

.....

Ilość wyrobów⁴⁾:

.....

Data sporządzenia poprzedniej oceny⁵⁾:

.....

Grupa/ nr	Rodzaj i stan wyrobu	Punkty	Ocena
1	2	3	4
I	Sposób zastosowania azbestu		
1	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)	30	
2	Tynk zawierający azbest	30	
3	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1 000 kg/m ³)	25	
4	Pozostałe wyroby z azbestem (np. pokrycia dachowe, elewacyjne)	10	
II	Struktura powierzchni wyrobu z azbestem		
5	Duże uszkodzenia powierzchni, naruszona struktura włókien	60	
6	Niewielkie uszkodzenia powierzchni (rysy, odpryski, załamania), naruszona struktura włókien	30	
7	Ścisła struktura włókien przy braku warstwy zabezpieczającej lub jej dużych ubytkach	15	
8	Warstwa zabezpieczająca bez uszkodzeń	0	
III	Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem		
9	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac	30	
10	Wyrób bezpośrednio dostępny (do wysokości 2 m)	15	
11	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne	10	
12	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania lub czynniki atmosferyczne	10	
13	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne	0	
IV	Miejsce usytuowania wyrobu w stosunku do pomieszczeń użytkowych		
14	Bezpośrednio w pomieszczeniu	30	
15	Za zawieszonym, nieuszczelnym sufitem lub innym pokryciem	25	
16	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)	25	
17	Na zewnątrz obiektu (np. tynk)	20	
18	Elementy obiektu (np. osłony balkonowe, filarki międzyokienne)	10	
19	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym	5	
20	Bez kontaktu z pomieszczeniem (np. na dachu odizolowanym od pomieszczeń mieszkalnych)	0	
V	Wykorzystanie miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej		
21	Regularne przez dzieci, młodzież lub sportowców	40	
22	Stałe lub częste (np. zamieszkanie, miejsce pracy)	30	
23	Czasowe (np. domki rekreacyjne)	15	
25	Nieużytkowane (np. opuszczone zabudowania mieszkalne lub gospodarskie, wyłączone z użytkowania obiekty, urządzenia lub instalacje)	0	
SUMA PUNKTÓW OCENY			
STOPIEŃ PILNOŚCI			

UWAGA: W każdej z pięciu grup arkusza należy wskazać, co najmniej jedną pozycję. Jeśli w grupie zostanie wskazana więcej niż jedna pozycja, sumując punkty z poszczególnych grup, należy uwzględnić tylko pozycję o najwyższej punktacji w danej grupie. Sumaryczna liczba punktów pozwala określić stopień pilności:

Stopień pilności I	od 120 punktów
wymagane pilnie usunięcie (wymiana na wyrób bezazbestowy) lub zabezpieczenie	
Stopień pilności II	od 95 do 115 punktów
wymagana ponowna ocena w terminie do 1 roku	
Stopień pilności III	do 90 punktów
wymagana ponowna ocena w terminie do 5 lat	
.....	.....
Oceniający	Właściciel/Zarządca
(Nazwisko i imię)	(podpis)
.....	.....
(miejsowość)	(adres lub pieczęć z adresem)
Objaśnienia:	
¹⁾ Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, inny.	
²⁾ Należy podać numer obrębu ewidencyjnego i numer działki ewidencyjnej faktycznego miejsca występowania azbestu.	
³⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:	
— płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,	
— płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,	
— rury i złącza azbestowo-cementowe,	
— izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,	
— wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,	
— przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,	
— szczeliwa azbestowe,	
— taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,	
— wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,	
— papier, tektura,	
— inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura, podać jakie.	
⁴⁾ Ilość wyrobów azbestowych podana w jednostkach masy (Mg) oraz w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (m ² , m ³ , m)	
⁵⁾ Należy podać datę przeprowadzenia poprzedniej oceny; jeśli jest to pierwsza ocena, należy wpisać „pierwsza ocena”.	

2. Informacja

Na podstawie § 10 rozporządzenia Ministra Gospodarki z 13 grudnia 2010 roku w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz.U. z 2011 r., Nr 8, poz. 31) na właścicielu, zarządcy bądź użytkownika nieruchomości, na której znajdują się wyroby zawierające azbest, ciąży również obowiązek ich zinwentaryzowania i sporządzenia „Informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania” zwaną dalej *Informacją*. *Informację* właściciel, zarządca lub użytkownik sporządza w dwóch egzemplarzach:

- pierwszy egzemplarz: osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami przedkładają *Informację* odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta; zaś podmioty prawne przedkładają *Informację* marszałkowi województwa,
- drugi egzemplarz należy przechować przez okres jednego roku, do czasu sporządzenia następnej *Informacji*.

Dane należy raportować corocznie do 31 stycznia za poprzedni rok kalendarzowy.

Zebrane informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu wójt, burmistrz lub prezydent miasta przedkłada marszałkowi województwa do 31 marca każdego roku.

Właściciele i zarządcy nieruchomości zobligowani są również do przekazywania marszałkowi, a osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami wójtowi i burmistrzowi lub prezydentowi miasta informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało już zakończone.

Wzór „Informacji o wyrobach zawierających azbest” określony w załączniku nr 3 do w/w rozporządzenia przedstawiono poniżej.

INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾

1. Nazwa miejsca/urządzenia/installacji, adres²⁾:

2. Wykorzystujący wyroby zawierające azbest – imię i nazwisko lub nazwa i adres:

3. Rodzaj zabudowy³⁾:

4. Numer działki ewidencyjnej⁴⁾:

5. Numer obrębu ewidencyjnego⁴⁾:

6. Nazwa, rodzaj wyrobu⁵⁾:

7. Ilość posiadanych wyrobów⁶⁾:

8. Stopień pilności⁷⁾:

9. Zaznaczenie miejsca występowania wyrobów⁸⁾:

a) nazwa i numer dokumentu:

b) data ostatniej aktualizacji:

10. Przewidywany termin usunięcia wyrobów:

11. Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest przekazanych do unieszkodliwienia⁶⁾:

Koszalin,.....

data

(czytelny podpis)

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób zawierający wagowo 0,1% lub więcej azbestu.

²⁾ Adres faktycznego miejsca występowania azbestu należy uzupełnić w następującym formacie: województwo, powiat, gmina, miejscowość, ulica, numer nieruchomości.

³⁾ Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, budynek mieszkalno-gospodarczy, inny.

⁴⁾ Należy podać numer działki ewidencyjnej i numer obrębu ewidencyjnego faktycznego miejsca występowania azbestu.

⁵⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- rury i złącza azbestowo-cementowe pozostawione w ziemi,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- drogi zabezpieczone (drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, po trwałym zabezpieczeniu przed emisją włókien azbestu),
- drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczone trwale przed emisją włókien azbestu,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie nie wymienione, w tym papier i tektura; podać jakie.

⁶⁾ Ilość wyrobów zawierających azbest należy podać w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (kg, m², m³, m.b., km).

⁷⁾ Według „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2004 r., Nr 71, poz. 649 oraz z 2010 r. Nr 162, poz. 1089).

⁸⁾ Nie dotyczy osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami. Należy podać nazwę i numer dokumentu oraz datę jego ostatniej aktualizacji, w którym zostały oznaczone miejsca występowania wyrobów zawierających azbest, w szczególności planu sytuacyjnego terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest, dokumentacji technicznej.

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest wynikające z rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej (Dz.U. z 2004 r., Nr 71, poz. 649 ze zm.):

1. przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnionych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
2. opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego programu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego:
  - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
  - informacje o metodach wykonywania programowanych prac,
  - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi programu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
  - ustalenie dla rodzaju wykonywanych prac niezbędnego monitoringu powietrza;
3. posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych programem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu;
4. zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy oraz inspekcji sanitarnej;
5. zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania;
6. złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonywania prac oraz o oczyszczaniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem przepisów technicznych i sanitarnych.

Zgodnie z w/w rozporządzeniem właściciel, użytkownik lub zarządca nieruchomości obowiązany jest zgłosić prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest właściwemu organowi administracji architektoniczno-budowlanej (Wydział Architektury i Urbanistyki Urzędu Miejskiego w Koszalinie).

Jednocześnie ustawodawca w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 roku w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów. (Dz.U. z 2005 r., Nr 216, poz. 1824) dokładnie określa, jakie obowiązki i zasady bezpieczeństwa i higieny powinny być spełnione przy wykonywaniu tego rodzaju prac. Wykonawcy prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest powinni posiadać wyspecjalizowane zaplecze techniczne, socjalne oraz odpowiednie zabezpieczenie pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.

Przed przystąpieniem do robót zmiany pokrycia wykonawca powinien wydzielić strefy pracy, w których występuje narażenie na działanie azbestu i określić miejsca demontażu, gromadzenia odpadów oraz miejsca, w których pracownicy oczyszczają sprzęt. Bezpośrednią strefę pracy należy przynajmniej osłaniać od wiatru, stosując osłonięcie z folii dla płyt elewacyjnych i przenośne namioty z folii dla płyt eternitowych (tzw. przenośne daszki foliowe). W strefie bezpośredniego demontażu eternitu, o ile jest on powierzchniowo zniszczony przez kwaśne deszcze lub uszkodzony, polecane jest wykonanie pomiarów zanieczyszczenia powietrza. Po przekroczeniu $15000 \text{ w}\ell/\text{m}^3$ polecane jest stosowanie ochrony dróg oddechowych, nawet w przestrzeni otwartej. Prace demontażu lub impregnacji nie powinny powodować niepotrzebnej destrukcji mechanicznej azbestocementu. Należy na to zwracać uwagę zwłaszcza podczas transportowania płyt azbestowo-cementowych i składowania ich na wydzielonym miejscu (w zamykanych kontenerach lub na paletach). Przed rozpoczęciem demontażu

lub impregnacji pokryć dachowych z eternitu jego powierzchnia powinna być odkurzona specjalistycznym odkurzaczem lub zmyta - pod przenośnym daszkiem z folii - słabą strugą wody. W przypadku programowanej impregnacji i pozostawienia pokrycia dachowego bez demontażu, przed impregnacją lub pomalowaniem płyt środkami posiadającymi aprobatę Instytutu Techniki Budowlanej, należy oczyścić powierzchnię dachu na mokro. Powierzchnia ta powinna być zmywana i jednocześnie delikatnie zeszczotkowana, (ale nie szczotką drucianą, która mogłaby naruszyć spoiwo cementowe). Woda po odcieknięciu z powierzchni azbestocementu powinna być zebrana, przefiltrowana, a osad zawierający azbest należy potraktować jako odpad niebezpieczny. Jeśli nie można uniknąć mechanicznego naruszenia powierzchni wyrobów z azbestu, należy stosować wolnoobrotowe urządzenia, najlepiej z miejscowym odciąganiem i filtrowaniem powietrza lub narzędzia ręczne, takie jak: młotek, dłuto, szpachla, piłka do cięcia. W strefie prowadzenia robót mogą przebywać wyłącznie pracownicy usuwający azbest zaopatrzeni w środki ochrony indywidualnej. W strefie przeznaczony dla innych pracowników remontujących obiekt znajdują się pomieszczenia zaplecza technicznego budowy, pomieszczenia socjalne, magazyny materiałowe, szatnie itp. Wejście do niej powinno być zabronione dla osób, które nie biorą udziału w procesie.

Po zakończeniu prac odpady zawierające azbest:

- należy pakować w folię polietylenową o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm (nie dopuszczalne jest stosowanie worków papierowych);
- przed opakowaniem pyły azbestowe, wyroby i odpady wyrobów azbestowych miękkich (poniżej 1000 kg/m³) należy zestalić przy użyciu cementu lub żywic syntetycznych;
- odpady zawierające azbest powinny być gromadzone i pakowane w strefie odizolowanej od otoczenia;
- opakowania z odpadami powinny być szczelnie zamknięte (zgrzewem ciągłym lub taśmą klejącą) i oznakowane w sposób trwały nieulegający zniszczeniu pod wpływem czynników atmosferycznych i mechanicznych;
- filtry jednostek utrzymujących podciśnienie w strefie pracy, zużyte filtry do masek przeciwpyłowych, zanieczyszczone azbestem jednorazowe ubrania ochronne, zdemontowane folie są również odpadem niebezpiecznym zawierającym azbest. Ze względu na możliwość uwalniania się z nich azbestu do otoczenia, muszą być podobnie jak inne odpady z azbestem, hermetyzowane przez umieszczenie w workach polietylenowych, oznakowanych znakiem „a”;
- należy założyć kartę ewidencji odpadów.

Właściciele nieruchomości posiadający pokrycia wykonane z materiałów zawierających w swym składzie azbest powinni być świadomi zakazu indywidualnego usuwania pokryć z azbestu.

W przypadku nieprzestrzegania nałożonych na jednostki organizacyjne i osoby fizyczne obowiązków w zakresie bezpiecznego wykorzystywania i usuwania wyrobów zawierających azbest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2013 r., poz.1232 ze zm.) przewiduje sankcje karne w postaci kary grzywny, orzekane na podstawie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz odpowiedzialność administracyjną poprzez wstrzymanie działalności prowadzonej przez podmiot korzystający ze środowiska lub osobę fizyczną powodującą pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrażającą życiu lub zdrowiu ludzi.

11. PODSUMOWANIE

Usunięcie wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu całego kraju, oraz lokalnie z obszaru Koszalina, nie jest możliwe w krótkiej perspektywie czasowej.

W celu opracowania *Programu* zaktualizowano „*Inwentaryzację wyrobów i materiałów zawierających azbest na terenie miasta Koszalina*”.

Wyroby zawierające azbest zlokalizowane są na 455 posesjach i szacuje się ich ilość na 1069,678 Mg. Mając na uwadze rodzaj pokryć azbestowych, w 89,9 % są to płyty azbestowo- cementowe faliste stosowane w budownictwie, pozostałe 11,1 % to płyty azbestowo cementowe płaskie.

Wyroby zawierające azbest na terenie Koszalina zaliczane są najczęściej do I bądź II stopnia pilności. Azbest pozostawać będzie przez kolejne lata pokryciem dachowym i elewacyjnym wielu budynków na terenie Koszalina. Wynika to przede wszystkim z sytuacji ekonomicznej mieszkańców oraz z wysokich kosztów demontażu, transportu i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest oraz z kosztów nowych elementów.

Opracowanie niniejszego *Programu* stanowi instrument umożliwiający wsparcie mieszkańców przy realizacji zadania polegającego na usuwaniu azbestu z terenu ich posesji, poprzez pozyskanie dofinansowania m.in. z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie. Dzięki uzyskanym środkom finansowym na demontaż, transport i unieszkodliwienie azbestu oraz preferencyjnym kredytom na zakup nowych elementów, w tym pokryć dachowych, następować będzie systematyczne zmniejszanie ilości azbestu występującego na terenie miasta. Niezbędne jest dalsze wspieranie mieszkańców w działaniach zmierzających do usunięcia azbestu z terenu Koszalina, prowadzenie akcji informacyjnych na temat wyrobów zawierających azbest oraz możliwości pozyskania środków na jego demontaż i unieszkodliwienie, a także informowanie mieszkańców o zakazie samowolnego demontażu i składowania odpadów zawierających ten związek. Koniecznym jest bieżące aktualizowanie bazy danych o wyrobach zawierających azbest i monitorowanie terenów „dzikich wysypisk” odpadów azbestowych.

Niniejszy *Program* wraz z *Inwentaryzacją wyrobów i materiałów zawierających azbest na terenie Miasta Koszalina*, stanowiącą niezbędny element do opracowania dokumentu, jest podstawą do skutecznego i skutecznego likwidowania wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta Koszalina.

BIBLIOGRAFIA:

1. Programu Usuwania Azbestu z Terenu Miasta Koszalina (2008),
2. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” (POKzA),
3. Poradnik Dla Użytkowników Wyrobów Azbestowych (Ministerstwo Gospodarki Warszawa 2008),
4. Azbest Podręcznik Dobrych Praktyk – (Państwowa Inspekcja Pracy 2010),
5. strony internetowe: www.ciop.pl, www.bosbank.pl, www.wfos.szczecin.pl,
www.bazaazbestowa.gov.pl.

**INWENTARYZACJA MATERIAŁÓW I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH
AZBEST NA TERENIE MIASTA KOSZALINA**

Zestawienie obiektów należących do osób prywatnych					
L.p.	Ulica / numer budynku	Ilość azbestu powierzchnia (m ²)	Ilość azbestu - masa (kg)	Ilość azbestu - usuniętego pow. (m ²)	Ilość azbestu - usuniętego masa (kg)
1	2	4	5	4	5
1	Akacyjowa 16	48	504		
2	Andersa 2	14	140	14	140
3	Andersa 34	65	1080	65	1080
4	Artylerzystów	100	1050		
5	Bałtycka 36A	16	168		
6	Bałtycka 36A	8	84		
7	Barlickiego 2	100	1050		
8	Barlickiego 2	24	252		
9	Barlickiego 13/8	45	472,5		
10	Batalionów Chłopskich 20	54	567		
11	Batalionów Chłopskich 76	25	262,5		
12	Batalionów Chłopskich 84a	58	1044	58	1044
13	Batalionów Chłopskich 84b	58	1044	58	1044
14	Bliska 9	29	304,5		
15	Bliska 11	29	304,5		
16	Bohaterów Warszawy 27	450	4725		
17	Bohaterów Warszawy 27	225	2362,5		
18	Bożka 22	32	336		
19	Brzozowa 13	19,12	344,16		
20	Brzozowa 25A	3,75	39,38		
21	4-go Marca	20	210		
22	Cedrowa 1	33	346,5		
23	Cedrowa 1	3	31,5		
24	Chopina	12	126		
25	Cisowa 17	72	756		
26	Cisowa 30	24	280	24	280
27	Dębowa 43	28	294		
28	Dębowa 47	20	210		
29	Dębowa 86	80	840		
30	Dmowskiego 1	84	882		
31	Dmowskiego 3	14	147		
32	Dmowskiego 4	29,4	308,7		
33	Dmowskiego 6	29,4	308,7		
34	Dmowskiego 7	14	147		
35	Dmowskiego 7	29,4	308,7		
36	Dmowskiego 9	14	147		
37	Dmowskiego 12	29,4	308,7		
38	Dmowskiego 13	14	147		
39	Dmowskiego 14	29,4	308,7	29,4	308,7
40	Dmowskiego 15	14	147		

41	Dmowskiego 15	29,4	308,7		
42	Dmowskiego 19	14	147		
43	Dmowskiego 23	84	882		
44	Dmowskiego 30	29,4	308,7		
45	Dmowskiego 32	84	882	84	882
46	Dmowskiego 34	84	882		
47	Dmowskiego 35	14	147		
48	Dmowskiego 43	14	147		
49	Dmowskiego 44	29,4	308,7	29,4	308,7
50	Dmowskiego 46	62	1100	62	1100
51	Dmowskiego 52	29,4	308,7		
52	Dmowskiego 54	29,4	308,7		
53	Dmowskiego 55A	14	147		
54	Dmowskiego 58	84	882		
55	Dmowskiego 59	14	147		
56	Dmowskiego 63	84	882		
57	Dmowskiego 70	29,4	308,7	29,4	308,7
58	Dmowskiego 71	84	882		
59	Dmowskiego 72	29,4	308,7	29,4	308,7
60	Dmowskiego 76	84	882		
61	Działkowa 9	85	1500	85	1500
62	Dzierżęcińska 3	180	1890		
63	Dzierżęcińska 14	20	210	20	210
64	Dzierżęcińska 14	156	1638	156	1638
65	Dzierżęcińska 14B	96	1008		
66	Dzierżęcińska 16	103	1081,5	103	1081,5
67	Dzierżęcińska 18	162	1701		
68	Dzierżęcińska 19	291	3055,5		
69	Dzierżęcińska 22	216	2268		
70	Dzierżęcińska 40	36	378		
71	Dzierżęcińska 81	60	630		
72	Dzierżęcińska 108	48	504		
73	Dzierżęcińska 110	19,5	204,75		
74	Dzierżęcińska 110	134	1407		
75	Emilii Gierczak 11	60	1080	60	1080
76	Emilii Gierczak 13	30	315		
77	Emilii Gierczak 37	45	472,5	45	472,5
78	Emilii Gierczak 41	76	1360	76	1360
79	Franciszkańska 36	59	1062	59	1062
80	Franciszkańska 38	45	820	45	820
81	Franciszkańska 40	34	612	34	612
82	Franciszkańska 49	42	756	42	756
83	Franciszkańska 65	53	940	53	940
84	Franciszkańska 87	38	680	38	680
85	Franciszkańska 126	150	1154	150	1154

86	Franciszkańska 126	150	1154	150	1154
87	Franciszkańska 128	150	1154	150	1154
88	Franciszkańska 128A	150	1575		
89	Franciszkańska 136	8	84		
90	Gdańska	120	1260		
91	Gerberowa 10	35	600	35	600
92	Głowackiego 7	6	63		
93	Gnieźnieńska	198	2079		
94	Gnieźnieńska 19 A	181	1900,5		
95	Gnieźnieńska 21	102	1071		
96	Gnieźnieńska 14	70	735		
97	Gnieźnieńska 66	124	1302		
98	Gnieźnieńska 105	195	3500	195	3500
99	Gołębia 1	9	94,5		
100	Grochowskiego 3A	50	900	50	900
101	Grochowskiego 3C	70	1240	70	1240
102	Grochowskiego 9C	27	400	27	400
103	Grochowskiego 11A	27	400	27	400
104	Grochowskiego 11C	27	283,5	27	283,5
105	Grochowskiego 13	34	357	34	357
106	Grochowskiego 14	44	333,9	44	333,9
107	Grochowskiego 21	34	357		
108	Grochowskiego 27	34	260	34	260
109	Grochowskiego 34	60	660	60	660
110	Grochowskiego 40	60	1080	60	1080
111	Grochowskiego 42	44	530	44	530
112	Grunwaldzka 20	32	336		
113	Gryfitów 12	400	4200		
114	Gryfitów 14	395	4147,5		
115	Gryfitów 18	870	9135		
116	Gryfitów 26	180	3240		
117	Hubalczyków 9A	140	1470		
118	Jamneńska 4	6	63		
119	Jamneńska 8	250	4500	250	4500
120	Jamneńska 9	180	1890		
121	Jamneńska 11	800	8400	800	8400
122	Jamneńska 27	170	1785		
123	Jarzębinowa 30	104	1092		
124	Jaskółek 13	120	1260		
125	Jaśminowa 12	94	1660	94	1660
126	Jelec 4	84	882		
127	Jeziorna 25	140	2500	140	2500
128	Kaczeńców 7	198	3540	198	3540
129	Kaczeńców 8	220	3960	220	3960
130	Kadettów 41	150	1575		

131	Kalinowa 7	76	1360	76	1360
132	Kapitańska 10	74	777		
133	Kapitańska 10	30	315		
134	Karłowicza 6	52	546	52	546
135	Karłowicza 12	16	168		
136	Karłowicza 20	20	210		
137	Karłowicza 20	92	966		
138	Karłowicza 20A	22	231		
139	Kasztanowa 7	76,5	803,25		
140	Kilińszczaków 4	35	367,5	35	367,5
141	Kilińszczaków 6	32	336	32	336
142	Kilińszczaków 8	32	336	32	336
143	Kilińszczaków 14A	21	220,5		
144	Kilińszczaków 16	14	147		
145	Kilińszczaków 16A	21	220,5		
146	Kilińszczaków 18	21	220,5	21	220,5
147	Kilińszczaków 18A	21	220,5	21	220,5
148	Kilińszczaków 20	21	220,5	21	220,5
149	Kilińszczaków 20A	84	1000	84	1000
150	Kilińszczaków 22	63	1120	63	1120
151	Kilińszczaków 22A	84	882		
152	Klonowa 12	160	2880	160	2880
153	Klonowa 14	92	1656	92	1656
154	Kinga 1	29,4	540		
155	Kinga 21	29,4	540	29,4	540
156	Kinga 33	70	1260	70	1260
157	Kolejowa 7B	500	5250		
158	Kolejowa 7B	4	42		
159	Kolejowa 16	120	1260		
160	Kostrzewy 1	66,5	698,25		
161	Kostrzewy 9	106	1900	106	1900
162	Kostrzewy 13	66,5	698,25	66,5	698,25
163	Kostrzewy 15	105	1900	105	1900
164	Kostrzewy 17	70	1260	70	1260
165	Kostrzewy 21	84	882		
166	Kostrzewy 23	10	160	10	160
167	Kostrzewy 25	10	160	10	160
168	Kostrzewy 27	14	147		
169	Kostrzewy 29	14	147		
170	Kostrzewy 31	14	147		
171	Kostrzewy 37	14	147		
172	Kostrzewy 39	14	147		
173	Kostrzewy 41	14	147		
174	Kostrzewy 43	14	147		
175	Kostrzewy 45	14	147		

176	Kostrzewy 47	14	147		
177	Kostrzewy 53	14	147		
178	Kostrzewy 57	14	147		
179	Kostrzewy 59	84	860	84	860
180	Kosynierów 47	270	4860		
181	Kościuszkowców 16B	84	882		
182	Kościuszkowców 18A	84	1220	84	1220
183	Krakusa i Wandy 22	50	1020	50	1020
184	Krańcowa 4A	132	1386		
185	Krótką 3	496,8	5216,4		
186	Krucza 4	136	1428		
187	Krucza 8	12	126		
188	Krucza 32	15	157,5		
189	Krzywoustego 12/1	50	900	50	900
190	Kupiecka 15	15	157,5		
191	Lechicka 1	128	1344		
192	Lechicka 46	40	720	40	720
193	Lechicka 50	150	2700		
194	Lechicka 52	150	2700		
195	Lechicka 68	360	3780		
196	Lechicka 68	40	420		
197	Lechicka 70	220	2310		
198	Lechicka 72	36	378		
199	Lechicka 72	500	5250		
200	Lechicka 74	40	420		
201	Leśna 3	185,2	1944,6		
202	Leśna 11	6	63		
203	Leśna 26	24	252		
204	Leśna	56	588		
205	Limanowskiego 1	84	882	84	882
206	Limanowskiego 3	14	147		
207	Limanowskiego 5	14	147		
208	Limanowskiego 7	14	147		
209	Limanowskiego 9	14	147		
210	Limanowskiego 11	14	147		
211	Limanowskiego 13	14	147		
212	Limanowskiego 15	14	147		
213	Limanowskiego 17	14	147		
214	Limanowskiego 21	14	147		
215	Limanowskiego 23	14	147		
216	Limanowskiego 25	14	147		
217	Limanowskiego 27	14	147		
218	Limanowskiego 29	14	147		
219	Lniana 1,1A,1B	580	10,44	580	10,44
220	Lubiatowska 30B	72	756		

221	Lubiatowska 32	80	1440	80	1440
222	Lubiatowska 33	420	7500	420	7500
223	Lubiatowska 67	10	105		
224	Lubiatowska 69	38	399		
225	Lubiatowska 73	200	2100		
226	Lubiatowska 84	120	1260		
227	Lubiatowska 84A	144	1512		
228	Lutyków 20	20	210		
229	Łąkowa 5	147	1543,5		
230	Łąkowa 18	216	2268		
231	Łąkowa 16	178	2630	178	2630
232	Łąkowa 14	180	1890		
233	Łubinów	200	2100		
234	Łużycka 3	10	105		
235	Łużycka 3	12	126		
236	Łużycka 33	7,5	78,75		
237	Łużycka 70	7	73,5		
238	Maków 25	21,25	223,13		
239	1-go Maja 37	15	100	15	100
240	Miła 1	144	1460	144	1460
241	Miła 3	72	756		
242	Miła 5	186	1180	186	1180
243	Miła 11	50,5	530,25		
244	Miła 30	32	336		
245	Młodości 2	46	820	46	820
246	Młodości 3	55	990	55	990
247	Młodości 7	60	590	60	590
248	Młodości 12	55	990	55	990
249	Młodości 11	45	740	45	740
250	Modrzejewskiej 11	50	525		
251	Monte Cassino 1	56	1000	56	1000
252	Monte Cassino 13	45	800	45	800
253	Morska 4 B	80	840		
254	Morska 18A	138	2480	138	2480
255	Morska 28	118	2120	118	2120
256	Morska 49	450	4725		
257	Morska 109A	1288	23180	1288	23180
258	Morska 109/2	9,4	170	9,4	170
259	Morska 111	296	3108	296	3108
260	Morska 111A	656	6,89		
261	Morska 114C	83	871,5	83	871,5
262	Morska 151/2	36	640	36	640
263	Nerudy 3	40	720	40	720
264	Nerudy 5	20	360	20	360
265	Niepodległości 36	12	126		

266	Niepodległości 53A	52	546		
267	Niepodległości 53C	6	63		
268	Obotrytów	36	378		
269	Obotrytów	9	94,5		
270	Obrońców Helu 12	108	2280	108	2280
271	Obrońców Tobruku 5	99,5	1044,75		
272	Ogrodowa 7	72	756		
273	Oskara Langego 10	57	598,5		
274	Pancerniaków 9	127	2880	127	2880
275	Paproci 2	18	180		
276	Paproci 2	12	126		
277	Paproci 11-13	200	2100		
278	Paproci 11-13	4,5	47,25		
279	Paproci 18-20	132	1386		
280	Paproci 18-20	72	756		
281	Paproci 18-20	4	42		
282	Paproci 22	90	945		
283	Paproci 22	7,5	78,75		
284	Paproci 22	3,75	39,38		
285	Paproci 63	6	63		
286	Paproci 63	220	2310		
287	Paproci 63	3	31,5		
288	Paproci 65	72	756		
289	Paproci 65	74,5	782,25		
290	Paproci 65	3	31,5		
291	Paproci 65	6	63		
292	Paproci 65	12,5	131,25		
293	Paproci 65	20	210		
294	Paproci 67	160	1680		
295	Paproci 67	80	840		
296	Paproci 67	3	31,5		
297	Paproci 67	175	1837,5		
298	Partyzantów 10	72	756		
299	Partyzantów 15	28	294		
300	Partyzantów 15A	4	42		
301	Partyzantów 32	15	157,5		
302	Picassa 13	40	480	40	480
303	Picassa 21	33	346,5	33	346,5
304	Picassa 27	43	770	43	770
305	Picassa 29	38	684	38	684
306	Picassa 33	88,8	1590	88,8	1590
307	Piłsudskiego 21	80	1440	80	1440
308	Podgródzie 9	48	860	48	860
309	Połych Kwiatów 11	6	63		
310	Połych Kwiatów 13	21	220,5		

311	Połczyńska 18	12	126		
312	Połczyńska 18	8	84		
313	Połczyńska 64	40	420		
314	Połczyńska 64	120	1260		
315	Połczyńska 64	22,5	236,25		
316	Połczyńska 71A	1000	10500		
317	Połczyńska 71A	400	4200		
318	Połczyńska 93	21	220,5		
319	Połczyńska 95	200	2100		
320	Połczyńska 97	154	1617		
321	Połczyńska 99	20	210		
322	Połczyńska 105	80	1180	80	1180
323	Połczyńska 134	48	504		
324	Połczyńska 138	48	504		
325	Połczyńska 138	3	31,5		
326	Połczyńska 144	160	1680		
327	Połczyńska 144	8,75	91,88		
328	Posagowa 1	275	2887,5		
329	Posagowa 4	32	560	32	560
330	Posagowa 4	370	6660	370	6660
331	Posagowa 5	300	3150		
332	Powstańców Wielkopolskich 10	12	126		
333	Powstańców Wielkopolskich 30	12	1800	12	1800
334	Przemysłowa 6	253	2656,5		
335	Przemysłowa 7	299	3139,5		
336	Przyjaźni 14	80	1440	80	1440
337	Pszeniczna 12	108	1134		
338	Przyjaźni 12	90	945		
339	Radości 3	29	304,5		
340	Radości 5	29	304,5		
341	Radości 6	29	304,5		
342	Radości 7	29	304,5		
343	Radości 11	29	304,5		
344	Radości 12	29	304,5		
345	Rejtana 14A	8	60	8	60
346	Robotnicza	90	945		
347	Rodła	21	220,5		
348	Rodła 32	96	1008		
349	Ruszczyca 25	48	504		
350	Rybacka 31	40	640	40	640
351	Rycerska 13	180	3240	180	3240
352	Rycerska 17	950	9975		
353	Sadowa 3	96	220	96	220
354	Sadowa 10	48	504	48	504
355	Sadowa 18	48	504		

356	Sadowa 28	2,25	23,63		
357	Sanatoryjna 9	10	180	10	180
358	Sarzyńska 2	165	1732,5		
359	Sarzyńska 2A	30	315		
360	Sarzyńska 2A	7	73,5		
361	Sarzyńska 2A	18	189		
362	Sianowska 2	70	735		
363	Sianowska 11	225	3980	225	3980
364	Sierocińskiego 10	120	1260		
365	Sierocińskiego 12	120	1260		
366	Sierocińskiego 14	93,24	979,02	93,24	979,02
367	Sołecka 7	500	5250		
368	Sołecka 16	2260	40680		
369	Sołecka 33	60	630		
370	Sołecka 48 (48/1, 48/2, 48/3, 48/4)	350	3675		
371	Sołecka 78	330	5940	330	5940
372	Spokojna 9	32	336		
373	Spokojna 16	42	760	42	760
374	Starowiejska 72	420	4410		
375	Starowiejska 84	43	774	43	774
376	Synów Pułku 12	25	262,5		
377	Szczecińska 2A	125	1312,5		
378	Szczecińska 2B	35	367,5		
379	Szczecińska 70	84	882		
380	Szczecińska 76A	26	470	26	470
381	Szkolna 5	168	1764		
382	Śnieżka 2	91	955,5		
383	Śnieżka 4	91	955,5		
384	Śnieżka 6	91	955,5	91	955,5
385	Śnieżka 9	91	955,5		
386	Śnieżka 10	97	1018,5		
387	Św. Wojciecha 6	22	396	22	396
388	Św. Wojciecha 6A	9	94,5		
389	Św. Wojciecha 37	35	367,5		
390	Św. Wojciecha 37	4	42		
391	Św. Wojciecha 39	20	360	20	360
392	Topolowa 1	48	504		
393	Topolowa 28	120	1260		
394	Topolowa 30	116	1218		
395	Topolowa 35A	300	3150		
396	Topolowa 36	40	420		
397	Topolowa 41	98	1029		
398	Traugutta	6	63		
399	Turowskiego 2	75	787,5	75	787,5
400	Turowskiego 3	50	900	50	900

401	Turowskiego 6	39	700	39	700
402	Turowskiego 12	45	810	45	810
403	Turowskiego 23	27	480	27	480
404	Turowskiego 25	26	460	26	460
405	Turowskiego 29	21	250	21	250
406	Turowskiego 38	32	336		
407	Turowskiego 41	32	760	32	760
408	Turowskiego 46	32	560	32	560
409	Turowskiego 47	37	660	37	660
410	Ułańska 8	72	1240	72	1240
411	Ułańska 9	32	560	32	560
412	Walczyńskich 9	115	2060	115	2060
413	Warskiego 3	96	2870	96	2870
414	Warskiego 33	44	780	44	780
415	Warskiego 39	84	882		
416	Waryńskiego 5	57	1020	57	1020
417	Wenedów 3	13,5	141,75		
418	Westerplatte 16	64	672		
419	Westerplatte 19	4	42		
420	Westerplatte 20	215	2257,5	215	2257,5
421	Westerplatte 44	18	189		
422	Westerplatte 46	15	157,5		
423	Westerplatte 48	24	252		
424	Westerplatte 49	15	157,5		
425	Westerplatte 52	74	777		
426	Weteranów 1	85	892,5		
427	Widokowa 4	96	1720		
428	Wiśniowa 4	20	210		
429	Wiśniowa 9	50	738	50	738
430	Władysława IV-go 145A	95	1700	95	1700
431	Własna 2	25	860	25	860
432	Własna 5	52	920	52	920
433	Własna 10	45	810	45	810
434	Własna 12	45	840	45	840
435	Własna 16	25	262,5		
436	Własna 17	35	520	35	520
437	Własna 19	35	420		
438	Własna 24	25	340	25	340
439	Własna 28	25	262,5		
440	Wojska Polskiego 52	115	1102,5	115	1102,5
441	Wopistów 18	138	2480		
442	Wopistów 20	140	1470		
443	Wopistów 20	24	252		
444	Wrześniowa 12	115	2070	115	2070
445	Wrześniowa 18	163	2400	163	2400

446	Wspólna 10	55	980	55	980
447	Wspólna 30	34	357		
448	Wspólna 32	43,65	786	43,65	786
449	Wspólna 34	75	1350	75	1350
450	Wspólna 36	40	788	40	788
451	Wybickiego 8	200	2100		
452	Zacisze 34	6	63		
453	Zalesie 20	110	1980		
454	Zbożowa	90	945		
455	Zbożowa	156	1638		
456	Zbożowa 6	48	504		
457	Zdobywców Wału Pomorskiego 13	20	210		
458	Zdobywców Wału Pomorskiego 25	4	42		
459	Zdobywców Wału Pomorskiego 38	120	2160	120	2160
460	Zdobywców Wału Pomorskiego 41	78	1420	78	1420
461	Zdobywców Wału Pomorskiego 43	98	1029		
462	Zdobywców Wału Pomorskiego 85	16	168		
463	Zielona 31	48	504		
464	Złotych Kłosów 48	70	735		
465	Złotych Kłosów 48	80	840		
466	Złotych Kłosów 48	120	1260		
467	Złotych Kłosów 50	90	945		
468	Złotych Kłosów 50	169	1774,5		
469	Zwycięstwa 13	3,75	39,38		
470	Zwycięstwa 260A	48	864	48	864
471	Zwycięstwa 248	72	756		
472	Zwycięstwa 266A	21	220,5		
473	Żeleńskiego 22B	316	5688	316	5688
474	Żytnia 14	48	504		
475	Żytnia 15	45	810	45	810
476	Żytnia 25	77	1380		
477	Żwirki i Wigury 3B	144	1512		
478	Żwirki i Wigury 38	230	4140	230	4140
		45280,81	563469,34	14983,59	226096,91

Zestawienie obiektów należących do instytucji i jednostek organizacyjnych						
L.p.	Ulica / numer budynku	Własność	Ilość azbestu powierzchni (m ²)	Ilość azbestu - masa (kg)	Ilość azbestu - usuniętego pow. (m ²)	Ilość azbestu - usuniętego masa (kg)
1	2	3	4	5	4	5
1	budynki mieszkalne wielorodzinne	KSM „Przylesie”	11520	120960		
2	Andersa 2	ZBM	31,2	327,6		
3	Andersa 16	Klub Sportowy	92	1640	92	1640
4	Andersa 24	ZBM	31	558		
5	Andersa 30	Zespół Szkół nr 1 im. Mikołaja Kopernika	597,9	11900		
6	Andersa 34	Urząd Wojewódzki	1166,7	12250,35	1166,7	12250,35
7	Azaliowa	Ogródki działkowe	47	840	47	840
8	Baczewskiego 2	Spółdzielnia mieszkaniowa	21	220,5		
9	Bałtycka 34	ZBM	18	189		
10	Batalionów Chłopskich 35	ZBM	49	880	49	880
11	Batalionów Chłopskich 44	ZBM	24,36	255,78		
12	Bohaterów W-wy 4	PU DAGO	225	4060	225	4060
13	Bohaterów W-wy 36	Policja	278	5020	278	5020
14	Bogusława II – go 39	ZBM	12,04	126,42		
15	Bolesława Chrobrego 12-14	ZBM	29	304,5		
16	Bosmańska 18	SM „Na Skarpie”	18	189	18	189
17	Bosmańska 10	SM „Na Skarpie”	18	189	18	189
18	BOWiD 7	PW POLITOR-IZOL	304	5460	304	5460
19	Chałubińskiego	Szpital	532	9560	532	9560
20	Chałubińskiego	Przedszkole	200	3600	200	3600
21	Chałubińskiego 7	COSSG	159	1669,5		
22	Chałubińskiego 7	COSSG	9	94,5		
23	Chałubińskiego 7	COSSG	30	315		
24	Chałubińskiego 7	COSSG	6	63		
25	Chałubińskiego 7	COSSG	63	661,5		
26	Chałubińskiego 7	COSSG	180	1890		
27	Chałubińskiego 7	COSSG	16	168		
28	Chałubińskiego 7	COSSG	126	1323		
29	Chałubińskiego 7	COSSG	3	31,5		
30	Chałubińskiego 7	COSSG	235	2467,5		
31	Chałubińskiego 7	COSSG	3	31,5		
32	Chopina 42	Szkoła Podstawowa Nr 10	113	1186,5		
33	Chopina 42	Szkoła Podstawowa Nr 10	28	294	28	294
34	Chopina 42	Szkoła Podstawowa nr 10	180,6	3430	180,6	3430
35	Chrobrego 12-14	ZBM	29	522		
36	Dąbka 11B/1	ZDB-Bogdan Sicin	50	900	50	900
37	Dąbrowskiego 6	ZBM	12,48	131,04		
38	Dmowskiego 7	KSM „Przy Torach”	14	147		
39	Działkowa 1A	ZBM	72	756		

40	Dzierżęcińska 108	Zrzeszenie Działkowców	12	126		
41	Dzierżęcińska 108	Zrzeszenie Działkowców	12,25	128,63		
42	Dzierżęcińska 108	Zrzeszenie Działkowców	6	63		
43	Energetyków 24	Energa	156	2800	156	2800
44	Fałata 5	KSM Przylesie	195	2160		
45	Fałata 32	ZPSM	304	5460		
46	Fałata 34	ZOS Spółka z o.o.	1500	15750		
47	Gerberowa 23	ROD im."Gierczak"	1075	19350		
48	Głowackiego 1	ZOS Spółka z o.o.	457	8220	457	8220
49	Głowackiego 11B	Budmar	7,5	78,75		
50	Głowackiego 11A-11B	Budmar	3,75	39,38		
51	Gnieźnieńska 8	PGK sp. z o.o.	45	800	45	800
52	Gnieźnieńska 19-41	ZBM	32	336		
53	Gnieźnieńska 45	PGK Sp. z o.o.	362	6520	362	6520
54	Gołębia 2	Wojsko Polskie	156	1638		
55	Gołębia 2	Wojsko Polskie	180	1890		
56	Gołębia 2	Wojsko Polskie	450	4725		
57	Grottgera 8-10	Wspólnota mieszkaniowa	12	126		
58	Hanki Sawickiej 8	ZBM	13,44	141,12		
59	Hanki Sawickiej 10	ZBM	9	94,5		
60	Holenderska 16 F	ROD "CAMPING"	2400	43200		
61	Hołdu Pruskiego 10	ZBM	15	157,5		
62	Jagoszewskiego 1	KSM Przylesie	300	3150		
63	Jagoszewskiego 3	KSM Przylesie	300	3150		
64	Jagoszewskiego 5	KSM Przylesie	300	3150		
65	Jana Pawła II 2-2C	KSM Przylesie	3800	39900		
66	Jana Pawła II 8-8c	KSM Przylesie	3800	39900		
67	Jana Pawła II 17	CKU	16	288		
68	Jasna 12	ROD Kolejarz	150	1650		
69	Jedności 4	ZOS Sp. z o.o.	70	1260	70	1260
70	Jedności 9	Zespół Szkół nr 2	18	324	18	324
71	Jedności szkoła	Zespół Szkół nr 9	12	126		
72	Kazimierza Wielkiego	ZBM	13,5	141,75		
73	Kazimierza Wielkiego 7	Straż Pożarna	100	1050		
74	Komunalna 5	PGK Sp. z o.o.	136	2450	136	2450
75	Konstytucji 3-go Maja	Złobek Miejski	16	280	16	280
76	Konstytucji 3-go Maja 27	ZBM	4	42		
77	Kostenckiego	Wspólnota mieszkaniowa	21	220,5		
78	Kostrzewy 51	SM „Przy Torach”	14	147		
79	Kościuszki 7	teren Pogotowia	10	105		
80	Kościuszki 7	teren Pogotowia	100	1050		
81	Kościuszki 16	ZBM	16	288		
82	Krakusa i Wandy	Policja	346	6240	346	6240
83	Krakusa i Wandy 14	ZBM	45	472,5		
84	Krzywoustego 5	Gimnazjum Nr 2	24	420	24	420
85	Krzywoustego	ZBM	24,5	257,25		
86	Księżnej Anastazji 9-13	ZBM	24,75	259,88		
87	Kupiecka 3-5	Firmy prywatne	50	525		
88	Lechicka 51	BUMAR	1028	18500	1028	18500

89	Lechicka 54g	TMKW	118	2124		
90	Lechicka 59	ROD Centralny	14	240	14	240
91	Lechicka 60	Ogródki działkowe	28	520	28	520
92	Limanowskiego 33,35,37,39	KSM „Przy Torach”	123	1291,5		
93	Lniana 1A	Wspólnota mieszkaniowa	360	3780	360	3780
94	Lutyków 22	Wspólnota mieszkaniowa	20	210		
95	Łużycka 11	ZBM	18,48	194,04		
96	Łużycka 17-19	ZBM	13,5	141,75		
97	Łużycka 34	Sklep STODOŁA	1115	20080	1115	20080
98	4-go marca	Jednostka Wojskowa	66	1200	66	1200
99	Matejki 12	ZBM	48,16	505,68		
100	Matejki 19	Wspólnota mieszkaniowa	96	1008		
101	Mieszka I-go 18B	ROD im. "Mieszka I"	58	1044		
102	Mieszka I-go	Teren dawnych zakładów AGROS	198	3560	198	3560
103	Mieszka I-go 20	Esersen	692	12460	692	12460
104	Młyńska 63	ZBM	16,65	174,83		
105	Monte Cassino	ZBM	21,28	223,44		
106	Morska 10	Zaopatrzenie Energetyki	308	5540	308	5540
107	Morska 10	Zakład Energetyczny	440	7920	440	7920
108	Morska 41	Wspólnota mieszkaniowa	580	6090		
109	Morska 153	Leśniczówka	130	2340	130	2340
110	Na Skarpie 17	SM „Na Skarpie”	237,2	2490,6		
111	Na Skarpie 17	SM „Na Skarpie”	22	231	22	231
112	Niepodległości	teren miasta	24	252		
113	Piaskowa 4	Przedszkole nr 20	206	3720	206	3720
114	Pileckiego	Teren dawnego Sklepu ALFA	118	2140		
115	Piłsudskiego 1	Budmar	9	94,5		
116	Piłsudskiego 19	ZBM	60	1080		
117	Piłsudskiego 21	ZBM	40	420		
118	Piłsudskiego 81c	Wspólnota mieszkaniowa	35,35	371,18		
119	Piłsudskiego 92	COSSG	1442	25960	1442	25960
120	Podgórna 10	ZBM	13,5	243		
121	Podgórze 4	ZBM	18	189		
122	Podgórze 7	ZBM	10	105		
123	Podgórze 10	ZBM	13,5	141,75		
124	Podgórze 11	ZBM	14,85	155,93		
125	Połczyńska	ROD "ASTER"	365	6570		
126	Połczyńska 55/57	Zakład Gazowniczy	432	7760	432	7760
127	Połczyńska 66	Teren dawnej Centrali Nasiennej	10	105		
128	Połczyńska 66	Teren dawnej Centrali Nasiennej	112,5	1181,25		
129	Połczyńska 66	Teren dawnej Centrali Nasiennej	782	14180	782	14180
130	Połczyńska 66	Teren dawnej Centrali Nasiennej	238,5	2504,25		

131	Połczyńska 68	teren Inspekcji Weterynaryjnej	56	588		
132	Połczyńska 68	teren Inspekcji Weterynaryjnej	56	588		
133	Połczyńska 68	teren Inspekcji Weterynaryjnej	31,35	329,18		
134	Połczyńska 68	teren Inspekcji Weterynaryjnej	24	252		
135	Połczyńska 71A	Ekowodrol	1976	35580	1976	35580
136	Połczyńska 72	teren Inspekcji Weterynaryjnej	12	126		
137	Poprzeczna 8-8B	Wspólnota mieszkaniowa	26,98	283,29		
138	Poprzeczna 22	ZBM	16	168		
139	Powstańców Wielkopolskich 1-5	ZBM	14	147	14	147
140	Powstańców Wielkopolskich 30	ZBM	32,5	341,25		
141	Przemysłowa 4	PKS	98	1760	98	1760
142	Przemysłowa 5	Tepro	275	4940		
143	Radogoszczańska 1-3	AGBiL	48	504		
144	Radogoszczańska 1-3	AGBiL	10	105		
145	Różana 8	Firma Wrotniewscy	45	800	45	800
146	Rzemieśnicza 6	Przedszkole nr 10	12	126		
147	Rzemieśnicza 8C	Budmar	33	346,5		
148	Rzemieśnicza	Przedszkole nr 10	36	660	36	660
149	Sarzyńska 75	Koncern Energetyczny ENERGA	38	399		
150	Sezamkowa 8	BUDIMERT-BIS	302	5440	302	5440
151	Sezamkowa 16	ROD Malwa	583,5	10494		
152	Słowiańska	Piekarnia Selfa	22	400	22	400
153	Słowiańska 7	ZBM	120	1260		
154	Słowiańska 8C	Miejska Energetyka Ciepła	57,5	603,75		
155	Słowiańska 8C	Miejska Energetyka Ciepła	120	1260		
156	Słowiańska 8B	Miejska Energetyka Ciepła	11	115,5		
157	Słowiańska 11A-11B	STAL Produkt	4044	72800	4044	72800
158	Słowiańska 11F	Stanfex	308	5560	308	5560
159	Słowiańska 13	EKOWODROL	16	280	16	280
160	Spasowskiego 1-1c	KSM Przylesie	3800	39900		
161	Spółdzielcza	Budmar	8,25	86,63		
162	Sygietyńskiego 23	Wspólnota mieszkaniowa	24	252		
163	Słowackiego 8	Wspólnota mieszkaniowa	56	588		
164	Słowackiego 11	Policja	232	4180	232	4180
165	Szczecińska 10	Teren dawnej firmy Mlekosz	174	3120	174	3120
166	Szczecińska 11E	Zakład Poligraficzny	54	980	54	980
167	Szczecińska 32,33	PSS SPOŁEM	135	2420	135	2420
168	Szczecińska	Agroma	522	9400	522	9400
169	Szymanowskiego 14	KSM Nasz Dom	85	1530		
170	Szymanowskiego 20	Wspólnota	10,5	110,25		

		mieszkaniowa				
171	Szymanowskiego 15	Wspólnota mieszkaniowa	15	157,5		
172	Śniadeckich 1-1g	KSM Przylesie	5677	59608,5		
173	Śniadeckich 3	KSM Przylesie	1658,31	17412,26		
174	Śniadeckich 5	KSM Przylesie	1658,31	17412,26		
175	Śniadeckich 9	Pizzeria Grotta	65	1170		
176	Świętego Wojciecha 1	ZBM	48	504		
177	Tetmajera 2	KSM Nasz Dom	60	1080	60	1080
178	Tradycji 9	KSM Nasz Dom	24	252		
179	Wańkowicza	Szkoła Podstawowa nr 17	16	280	16	280
180	Wery Kostrzewy	KSM „Przy Torach”	14	147		
181	Władysława IV, działka 1/4, obr. 0013	ROD im. „JAMNO”	4140	45540		
182	Władysława IV, działka 3, obr. 0014	ROD im. Kwitnących Jabłoni	2320	41760		
183	Wojska Polskiego 14	MWiK	273	4920	273	4920
184	Wojska Polskiego	ROD	155	2780	155	2780
185	Wojska Polskiego 66	Skarb Państwa w Zarządzie MON	386	4053		
186	Wojska Polskiego 66	Skarb Państwa w Zarządzie MON	114	1197	114	1197
187	Wojska Polskiego 66	Skarb Państwa w Zarządzie MON	46	483	46	483
188	Wojska Polskiego 67	CSSP	140	2520	140	2520
189	Wyszyńskiego 17	ZBM	16,8	176,4		
190	Zamenhofa 7	Wspólnota mieszkaniowa	4	42		
191	Zawiszy Czarnego 13	ZBM	15,84	166,32		
192	Zubrzyckiego 1	ZBM	24	252		
193	Zwycięstwa 117	Zespół Szkół Sportowych	660	14520		
194	Zwycięstwa 121	ZBM	8,75	91875		
195	Zwycięstwa 131	ZBM	38,71	406,46		
196	Zwycięstwa 147	ZBM	11,89	124,85		
197	Zwycięstwa 149	ZBM	18	189		
198	Zwycięstwa 166	ZBM	30	540	30	540
199	Zwycięstwa 170/2	Cegielski i Spółka - S.j.	80	840		
200	Zwycięstwa 177A	ZBM	40	420		
201	Żwirki i Wigury 3B	Zakład Stolarski GAJDA	15	260	15	260
202	Żwirowa 8	Spółdzielnia mieszkaniowa „KLON”	30	315		
203	Żwirowa 18	MWiK	48,4	871,2		
204	działka 56/2 obr. 0037 Koszalin	Wojskowa Administracja Koszar Nr 1 -Administrator nieruchomości Skarbu Państwa	10,3	108,15		
			74738,33	1095510,40	20908,30	363204,35